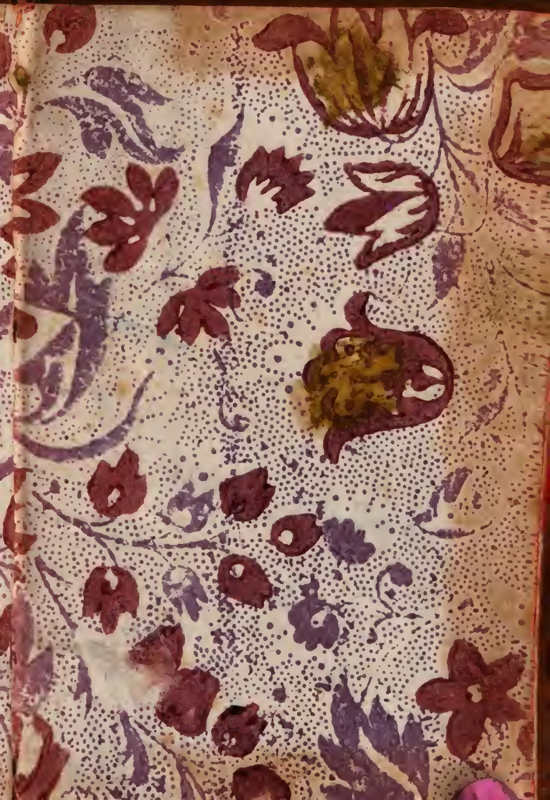

Digitized by Google

10
3 C
22

6-36-c-11

10-3-c.22

VIII. 4. 11.
K.2.

SYMBOLUM
FIDEI IVDEORVM

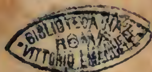
Precationes pro Defunctis

Commemoratio Divorum

Ritus Nuptiarum

GILBERTI GENEBRARDI

Theol. Parisien.

PARISIIS

APVD MARTINVM IVVENEM

1569.

D. IACOBO AMIOTO MAGNO REGIS ELEEMOSYnario, & D. Cornelij Cœnobiarchæ G. Genebrardus Theologus Pariſienſis S. D.

IN VERTENDIS *antiquæ ſionis lapidibus, rutisque cæſis, Amiote literatorum princeps clariſsime, multa reperire ſoleo, quæ non ſolum veterum patrũ fidem in memoriam reuocant, ſed etiam recentis eccleſiæ qualemcunque picturam in illius populo, etiam num hodie, ſupereſſe oſtendũt. Quemadmodum autem in magnis ſuperbarum ædium ruinis marmor, ac aliquid ſimile ſæpe effoditur, quod nos veteris præſtantiæ commo[ne]at & inſuper ad*

recentium ſtructurarum decus atque orna mentum facit, aut quemadmodum ex animantium viliſsimorum ſtercoribus ſæpe leguntur gemmæ, quæ in aureorum annulorum palas immiſſæ ſplẽdorem oculis iucundiſsimum afferunt: ſic quod ex corruptæ ſynagogæ reliquiis eruitur Patriarcharum incorruptam religionẽ adhuc ſpirans, mihi videtur Eccleſiam & exornare & ad primã ſuam lucẽ deducere. Quid commoditatis alij inde percipiant, ariolari non poſſum. Ego certè ad me inde ſentio vberẽm fructũ manare, ſiue vt antiquitatis vltimæ pleniorẽ cognitionem teneam, ſiue, vt recẽtiorum temporũ ſeriem, id eſt, originẽ & progreſſum obſeruẽ, & ſuauem voluptatem redundare, quòd in ipſorũ ſenſis, ritibus, myſteriis, cultu, doctrina, tanquam in ſpeculis, expreſſam meam fidem introſpiciam, ac eam ab vltimis quibúſq; temporibus perpetuato ſeculorum ordine

repe-

repetam, ne mihi temere pro cuiusuis arbitratu conficta excogitataque appareat. Quod vtinam possem tam facile indicare in vulgus, emissis in omnium manus, qui ad id argumẽtum pertinent, Hebræorum libris, quàm celeriter vnum aut alterum exemplar proferre, indéq; probare multa putari recentia & à nostris hominibus inuenta, quæ tamen aliunde ac longè altius habeant principium. Sed hæc fuit temporum calamitas, hæc perturbati regni miseria, vt, rebus propter clades intestinas in ancipiti positis, exhaustisque in sumptum aliorum negotiorum marsupiis, neq; boni libri, presertimque Hebraïci, vbiuis prælo cudi, neque animi Piorum, qui in ipsis aliquid vident, ad illos interpretãdos adhuc adiici quiuerint. Intereà autem, quò aliquos ad id officij Reipublicæ Christianæ præstãdũ reuocemus, quò aliquos ad hæc literarum studia, rei vtilitate & iucundi-

 ditate

ditate propoſita excitemus, exiguũ quoddam prægustamentũ hoc loco apponere inſtitui, ꝙ nec librarios magnis ſumptibus grauet, nec lectoribus ciuilium motuũ pertæſis & aliò non facile mentem conuertentibus, operis prolixitate, faſtidiũ procreet. In eo contemplabuntur præcipuos fidei articulos Iudæis nobiſcum eſſe communes, Meſsiæ aduentũ, per quem ad nos omniũ bonorum ilias aduеheretur, qui & cardo ſemper extaret omnis diuinæ religionis, fuiſſe numeratum in ipſorum ſymbolo, ſpẽ ſempiternæ beatitudinis populo Domini ſemper fuiſſe pro ſalutis capite propoſitã. Perſpicient in ſolennibus ipſorum ſacris vſurpari, quæ à Munſtero & conſimilis metalli hominibus, vt eneruent librorũ de Machabeorũ geſtis veritatẽ, vt receptam Eccleſiæ de orando pro mortuis conſuetudinẽ infirment, malignè aſſeuerantur nunquam in hunc vſq; diem fuiſſe apud ipſos vſita-

Munſt. in ſcholiis ad cap. 19. lib. 3. Ioſephi Hebraici.

vſitata. Conſiderabunt in publicis precibus Diuorum cõmemorationem fieri, compluráque alia, quæ à priſcis ſæculis, continuata quadam doctrinæ ſucceſsione, Iudæorum animis inhęſiſſe non dubitabit is, qui ipſos reminiſcetur ſemper retinentiſsimos extitiſſe auitarum traditionum. Id verò quicquid eſt, vir ſapiẽtiſsime, tuo inter bonos & doctos præclaro nomini dicare volui, quòd etſi, mea etiam exiſtimatione, exiguum ſit, huiuſmodi tamen ſtudiis delectari te ſciam, ſoleasq́; perhumanè ſuſcipere, quæ tuæ magnitudini in quouis literarum genere offeruntur, quarum te eſſe cultorem præcipuum & patronum ſingulare omnes tum gaudemus, tum ſingulari Dei beneficio ducimus. De more igitur tuo, placide vigiliolam noſtram

Accipito, ac animũ pictura paſce vetuſta.

ORATIO IVDÆORVM,

quam Deo proponunt diebus ſolennioribus in memoriam ſuæ fidei ſequenti Symbolo comprehenſæ è pag. 66. Breuiarij Hiſpanici. Interprete G. Genebrardo theologo Pariſienſi.

EVS REX, qui inſides ſolio miſerationum, qui te geris miſericorditer, qui parcis iniquitatibus populi tui, primam primum remittens, multiplicãs indulgentiam peccatoribus & propitiationem præuaricantibus, faciens iuſtitiam cum vniuerſa carne & ſpiritu, ne iuxta improbitatem ipſorum illis retribuas. Deus (qui) docuiſti nos dicere tredecim (articulos fidei) recorda-

cordare nobis hodie fœderis trede-
cim(proprietatum tuarum) quemad-
modum patefecisti mansueto (Mosi)
iam olim verbis sic in lege tua conce
ptis. Cùm descendisset Dominus per *Exod. 34.*
nubem stetit Moses cum eo inuocans
nomen Domini. Quo transeunte co-
ram eo ait 1. Domine Domine, 2. *13. Dei pro-*
Fortis, 3. Misericors, 4. & Clemẽs, *prietates.*
5 Patiens, & 6. Multus miseratione
ac 7. Verax, 8. Qui custodis miseri-
cordiam in milia, 9. Qui aufers ini-
quitatem, Et 10. Scelera, atque 11.
Peccata. 12. Qui mundando non mũ *.i. qui non*
das. 13. Qui reddis iniquitatem Patrũ *nisi, pœnis a-*
Filiis ac nepotibus super tertiam & *liquatenus sumptis, in-*
quartam progeniem. *nocentes & mundos ef-ficis*

Canticũ siue carmen in Symbolũ fidei tredecim radicibus siue articulis constans, è pa. 101. Breuiarij Heb. Hisp.

1 Magnificetur Deus viuus, collaudeturque ens, cuius ſubſiſtentiæ nullum tempus extitit.

2 Vnus & adeò ſingularis, vt nihil ſit æquè ſingulare, abſcõditus, nec finis ipſius vnitati.

3 Non habet ſpeciem corporeã, neque corpus eſt, † neq; ei comparabimus ſanctitatem ipſius.

In Heb. lubens legerẽ ט *pro* לא. *Neque corpus eſt in rerum natura cui comparemus ſanctitatẽ eius.*

4 Primæuus eſt, anteceditque omnẽ rem à ſe procreatã. Primus eſt & principium ipſius caret principio.

5 En ipſe Dominus eſt vniuerſi, ac quicquid conditum eſt, declarat magnitudinem eius atque imperium.

6 Influxum muneris prophetici tradidit hominibus peculij ſui, & pulchritudinis ſuæ.

7 Non ſurrexit in Iſraele adhuc propheta æqualis Moſi, qui ſpectauit ſpeciem ipſius.

8 Le-

8 Legem veritatis dedit populo ſuo, per manus prophetæ ſui, qui fidelis fuit in domo ſua. Heb. 4.

9 Non variabit Deus neque commutabit vnquã legem ſuam cum altera.

10 Speculatur, nouitq; arcana noſtra, intuens in primo rerum exortu, ipſarum fines.

11 Præmium tribuit pio homini iuxta opera ipſius. Malum irrogat impio ſecundum impietatem ipſius.

12 Mittet ad extremum dierum Meſſiam noſtrum, vt redimat eos, qui expectãt finem ſalutis, quã ipſe afferet. *Meßias ſiue Chriſtus.*

13 Mortuos viuificabit pro multitudine benignitatis ſuæ. Benedictum in omnem æternitatẽ nomen ipſius laudabile. Amen.

Ecphraſis ſuperioris Symboli auctore R. Moſe Ægyptio Maiemonis filio.

Ob-

1 Obſeruato legis noſtræ ſiue radices ſiue fundamenta eſſe tredecim, quorum primũ iubet credere ſummũ opificem eſſe ens perfectæ abſolutæque eſſentiæ. Itemque cauſam, cur reliquę res exiſtant, ac habeant firmitatem ſubſiſtentiæ ſuæ, vndéque vires & facultates conſtantiæ vniuerſi entium ordines trahant. Itaq; ſi in animũ inducamus remotionem eſſentiæ eius, profecto vniuerſorũ entium ſubſiſtentia ceſſabit, cùm tamen ſublatis per animi cogitationẽ rebus cæteris, non propterea ipſius cohærentia ceſſet aut deſinat. Nomen quippe obtinet αυτάρκους, per ſeq; ſufficientis, qui in ſeſe non egeat alterius conſiſtẽtia, & quo cætera omnia, ſiue intelligentiæ, ſiue corpora cæleſtia, ſiue quicquid intra ea includitur, ad ſui cohærentiam indigeant. Atque is eſt primus

Mentes ſeparatæ.

mus articulus ad quem ſpectatum eſt, voce, Ego Dominus Deus tuus. *Exod. 20.*

Articulus ſecundus eſt de Dei ter, quaterq; beãdi vnitate. Eo intelligitur Cauſam omniũ rerũ eſſe Vnũ aliquid, nec verò vnum inſtar eius quod dicitur ſpecie vniuerſali vnũ, aut etiã vnum ſpecie ſingulari ſiue indiuidua. Item non eſt vnum, prout vnum mixtum compoſitúmve, quod diſpertitur in vnitates plurimas, ſed nec veluti corpus ſimplex, quod vnum quidem extat numero, ſed tamẽ recipit intentionẽ & remiſſionem, admittitq; diuiſionem in infinitum. Verum enimverò Deus Opt. Max. Vnus eſt abſoluta vnitate, cui nulla omninò conſimilis exiſtit. Ac hic quidẽ eſt articulus ſecundus, qui indicatur locutione, Audi Iſrael Dominus Deus tuus De⁹ Vnus eſt. *Deus vnus citra comparationẽ.* *Deut. 5.*

Articulus tertius eſt de remouenda ab ipſo cõditione qualitatéve corporea. Nam iſte vnus, cuius meminimus, neque exiſtit corpus, neque eſt vis in corpore, neq; comprehenditur ab his, qui percipiũt corpora, eorumque accidentia & affectiones, quales ſunt motus, ſtatus, non modò in ſubſtantia, ſed nec per accidens. Et ideo Sapientes, quos felix fauſtumque ſit nominaſſe, ab eo remouerunt omne genus compoſitionis & diuiſionis ſiue ſeparationis, ac dictum reliquerũt in ſummo deo neque eſſe ſtatum, neque ſeſſionem, neque redundantiam, & quaſi recrementum, neque denſationem ſiue conflationem. Recremẽtum appellarunt ſeparationem, Denſationem deduxerũt à vocabulo, quo
Iſ. 11. vtitur Eſaias, *Keaphu*, & cõfertim inuolabunt in humerum Paleſtinorum,

q.d

q. d. propellẽt eos per humerum inhæreſcendo imminendóque ipſorum tergis, de ſignificatione coniunctionis atque appoſitionis. Dixit autem Propheta, Cuinã aſſimilabitis me & æquabor? Atqui ſi eſſet corpus ſimilitudinem haberet aliquã cum reliquis corporibus. In his autem omnibus, in quibus ſcriptura comparat eum ſimilibus corporeis, veluti dum ei attribuit motum, ſtatũ, ſeſſionẽ, locutionẽ, id fit forma dicẽdi metaphorica, quemadmodum prodiderunt doctores noſtri, quorum meminiſſe fortunatum felixque ſit. Loquitur, inquiũt, ſcriptura more humano per quãdam ἀνθρωποπάθειαν, de qua re homines multa iam philoſophati ſunt. Hoc autem eſt tertium caput, ad quod reſpexit Deus in Deuteronomio, Nõ vidiſtis vllam ſimilitudinem. Nam quemadmodũ

Eſ.40.

Deut.4.

modum diximus Deus neque corpus est, neque vis in corpore.

Caput quartum dictat necessario esse credendum Hunc Vnũ esse priscum simpliciter, cæterà verò alia non esse primæua, si ei conferantur. Demonstrationes, quæ id efficiant, multas hoc in volumine attulimus. Atq; hic quidem quartus existit articulus, ad quem accedit oraculum Deuteronomij, Habitaculum Deũs antiquitatis, & infernè brachia sempiterna.

Deut. 33.

Caput quintũ, quòd oporteat Deum Opt. Max. colere, extolleréque, ac exaltare vocem, ad celsitudinẽ & venerationem eius declarandam. Nec verò ita se gerẽdum erga alios, veluti Angelos, orbes cælestes, stellas, elementa & reliqua, quæ ex iis cõ-

flantur

flantur, quippe quæ omnia finita ſint & coactam ſiue neceſſariam habeant actioné, ac exiſtant abſque poteſtate & appetitu, niſi quatenus Deus vult. Præterea non interponendi ſunt velut interpretes aut ſequeſtres inter ſe & Deum, vt ei ipſi coniungantur, neque ponendæ cogitationes verſus alium. Et is quintus quidem articulus hortatur ſeſe ſubducere ab Idolorum alienorũque Deorum cultu. Ad quã ſententiam conſtabiliendam plurima legis oracula pertinent.

Articulus ſextus eſt de Prophetia. Hoc tenentur homines, noſſe in humana ſpecie verſari indiuidua, quorũ mẽtes purgatæ ſint, perfectióq; adeo inſignis, vt animus ipſorum defæcatus depuratuſq; eo vſq; progrediatur, vt percipiat veritaté, itemq; formam

intellectualem, ſicque poſtea adhæreſcat intelligentia humana intelligentiæ agẽti, atq; ab ea recipiat præſtãtem influxum, id eſt influxum propheticum. Ac iſta quidem huius rei ſententia eſt. Cæterùm explicatio articuli latiſsime patet. Sed quoniã non proponimus adducere demõſtrationes de ſingulis articulis ac declarare quî valeant comprehendi & quî ſint ſumma vniuerſaq; capita cunctarum diſciplinarum, eos duntaxat commemorabimus per modum narrationis. Verſus autem Legis teſtimonio ſuo cõprobabunt plurimorum Prophetarum Prophetias.

Articulus ſeptimus pertinet ad prophetiã Moſis magiſtri noſtri, ſuper quem ſit pax. Iuxta hunc neceſſe eſt credere Moſem patrem eſſe omnium

nium prophetarũ qui ipſum vel præceſſerunt vel ſubſecuti ſunt, vel ipſius ætate vixerũt, nec reliquorum dignitatem atq; præſtantiam Moſaicæ eſſe parẽ. Vnde ipſe præcipua extitit creaturarũ dei, quod ad homines attinet, apprehenditq; plus ſecretorum Dei conditoris quàm aut apprehendit aut apprehendet vllus hominum, qui vel extiterint vel extaturi ſint. Præterea credendum eſt ipſum perueniſſe ad ſummum humanæ præſtantiæ, adeo vt peruenerit ad regni cæleſtis eminentiam, cõprehenſuſq; fuerit cœtu Angelorum. Deinde nõ eſt relictum vllum † firmamentũ, vllúmq; myſterium in arcanis legalibus, quæ nõ habuerit cõprehenſa non officientibus impedimentis corporeis. Phæthereà nihil ei defectionis, ne tantillum quidem, inhæſit. Quin etiam in ſuis per-

Moſes præcipua creaturarum. *Deut. 34.*

Ratio ſolida.

 ceptio-

ceptionibus contemplationibusque mẽbra ipsius, & sensus desierunt fungi suis crassis & corpulentis actionibus, & facultas ipsius appetens oppressa est, adeo vt sola mentis intelligentia superstes & reliqua extiterit. Ac in hanc sententiã ipsum proditum est conuersatum cum summo opifice citra Doctorem intermedium. Cæterùm hoc præclarũ argumentum propemodum explicauissemus atque diluissemus dubitationes, quę emergũt è legis versib', declarauissem' quoq; sensum loci, Ore ad os loquar ei, cum integro versiculo, itemque aliis, qui eandem sententiam efficiũt, nisi perspexissem' hac subtiles sentẽtias, valdeq; abstrusas egere præfationibus multis & hypothesibus & parabolis siue comparationibus, priúsq; explicandã fuisse substantiam Angelorum &

Num. 12.

& myſterium de ipſorum præſtantia necnon animæ & facultatum ipſius naturam. Sic verò prouecta fuiſſet noſtra oratio ad tractationem formarũ, quibus ſummus opifex itemq; angeli apparuerunt Prophetis, vbi ſeſe reuoluiſſet tractatio de menſura ſtaturę & rebus eôdem pertinentibus. Huic verò diſputationi ſoli, etiam ſi abſoluta breuitate perficeretur, non ſufficerẽt centũ chartæ. Quocirca reijeci eam in aliud tempus, quouſq; occurrat locus accommodatus in libro de expoſitionibus Deraſhoth, ſiue rerũ in contemplatione poſitarum, quem edere inſtitui, aut in libro de arcanis facultatis propheticæ, quẽ iam cœpi, aut in libro de feſtis, in quo explicatè hæc vniuerſa capita, à me iam recenſita, pertractabo.

Sed

Sed reuertor ad hoc caput à quo deflexi. Vaticinatio Mosis Doctoris nostri, qui pace fruitur, antecellit vaticinationes cunctorum prophetarũ quatuor in rebus. Primùm quoniam summus opifex, non colloquebatur cum prophetis nisi interuentu Angeli interpretantis, cùm inter Deum & Mosem non intercederet Angelus, quemadmodum prodit scriptura, Os ad os loquebatur. Deinde Prophetæ vniuersi non fungebantur munere vaticinationis nisi in insomniis nocturnis, Dicente scriptura, Et somniauit & ecce scala constituta: aut interdiu quidẽ, sed cùm sopor irrueret in prophetam, cui accidebat res illa, sensibus ipsius membrisque omnibus oppréssis suaq; actione destitutis adeo, vt sola cogitatio in ipso vigeret, quẽadmodum solet euenire somniantibus.

Num. 12.

Genes. 28.

bus. Hoc autem vocatur visio & visum, vnde Illud, In visionibus Dei. *Eze.8.* Moses verò habuit spiritum propheticum sibi assidentem ac super se mouẽtem interdiu, stans iuxta duos Cherubim, quandò cõgrediebatur ei summus opifex. Hinc illud, & côueniam *Exod.25.* te ibi. Tertiò omnes prophetæ, quotquot vaticinabantur tametsi id facerent per visa aut interuentum angeli, concutiebantur mẽbris, tabescebant pedibus, ac cõpages corporis ipsorum dissoluebatur, corripiebatq; ipsos horror ingẽs, adeò vt præ terrore propemodum efflarent animam. Sic scriptum est de Daniele, dum ipsum *Dan.10.* alloqueretur Gabriel. Nõ est, inquit, relicta in me fortitudo, sed & species mea mutata est in me in tabem, neq; tenui quicquã viriũ. Quin & subijcit, Audiens iacebam cõsternatus & vul-

tus meus hærebat terræ. Et iterum, in visione versi sunt cardines mei in me. Mosi autem nihil tale accidebat, vt pote qui prophetiam apud se morantem haberet. Sed nec palpitabat nec expauescebat, dicente scriptura, collocutus est Dominus cum Mose facie ad faciem & c. Quorum verborũ hæc est sententia. Quemadmodũ homines non expauescunt dum inter se colloquuntur, sic ipse Moses, qui pace perfruitur, non pauebat aut conturbabatur, dum cum ipso Deus sermocinaretur, etsi id fieret aduersa facie, idq; quoniam multum vehementerq; defigebatur & inhærescebat intelligẽtiæ, quemadmodum diximus. Quarto & postremo sancti vates non vaticinabantur pro arbitratu suo, sed pro voluntate & licentia summi opificis, fierique poterat, vt multis annis

Exod. 13

nis agerẽt citra influxum vimq; propheticam,& quamuis rogarent dominum,vt ſibi mitteret prophetiam, ſic tamẽ permanerẽt aliquãdiu, quouſq; eis vis vaticinãdi obueniret poſt multos,vel dies,vel annos:aut etiam vaticinatione nunquã afflarẽtur. Vnde reperias eorum quoſdam,qui ſategerint exhilarare animam ſuam, purgareq; cogitationes ſuas. Hoc modo ſe geſſit Eliſeus dum diceret,Et nunc accipite mihi pſaltem,tum enim prophetia in ipſum irruit. Nec tamẽ quotieſcunq;vaticinabãtur,opus erat tali afflatu,vt vaticinarentur,vtq; ei præpararentur. Moſes autem, (ſicuti cõperimus) doctor noſter vaticinandi dono fungebatur quocunque vellet tempore, quemadmodum ipſemet prodit,State, inquit, & audiam quid præcipiet dominus vobis, Et iterum, 4.Reg.3. Num.9.

loquere

Loquere ad Aaronem fratrē tuum,& ne veniat omni tempore ad sanctuarium. Moses nempe omni (tempore) veniebat, non item Aaron.

Articulus octauus est lex de cœlo. Eo credimus legem vniuersam, quæ versatur in nostris manibus, cōscriptam esse à Mose, & profectam ex oraculo præpotentis Dei. His autem significare cupio vniuersam legem ad ipsum peruenisse per oraculum omnipotentis, accessu, qui appellatur colloquium siue sermocinatio. Nec verò nouimus, qualis extiterit iste accessus, sed eum tamen is nouerat, qui ipsum est cōsecutus, quodque factus sit tanquam cum scribēte, cuius in auribus aliquid legitur, qui & scribit, quæcunque ipsi narrantur partim de Annalibus, partim de rebus ad legem legis-

legiſq́; pręceptiones pertinẽtibus. Ac ſic diſtinctio habetur inter hos locos. Et filij Cham Chus, Mizraim, Phut Et, Nomen vxoris ipſius Meetabel filia Matred, Et, Ego Dominus Deus tuus. Et, Audi Iſrael. Vniuerſa enim lex Domini ſancta eſt, atque vera. Et tamen Manaſſes quidam hæc negabat, docebatque impios negatores exiſtimare legẽ habere corda & cortices, ac tales narrationes & res geſtas, quæ Lege cõtinentur, carere vtilitate, nec aliũde eſſe profectas, quàm ab ipſo Moſis ore, atque id quidem ſignificari vulgari dicto, Lex non eſt de cœlis. Præterea ferunt Manaſſem crediciſſe totam legem prodiiſſe ex Oraculo Dei, præter illos verſus, in quibus Moſes non adijeciſſet, Sic dixit Dominus. Atqui mandatum ipſius violaſſet. Nã Moſes à ſemetipſo locu-

Scripta Moſis, partim ad hiſtoriã, partim ad legiſlationẽ pertinent.

Gen. 10.

Gen. 36.

Exod. 20.

Deut. 6.

locutus fuiſſet, Deo haud quaquam præſante, vt quidem impiorum verba ſupponunt. Verùm omnes legis apices literæque inclu dunt inſignes ſen tentias ſapiētię pleniſſimas, quas percipiāt ij, quibus Deus aperuerit mentem, ita tamen vt ſapientiæ eius ſumma perfectio non comprehendatur, prodente ſcriptura, longiorem eſſe

Iob.11. terra ac inſuper latiorem mari mēſuram ipſius: cùm nō niſi liceat homini

1. Dauidis, qui hæc canit, 119. incedere in veſtigiis Meſſiæ dei Iacob, qui precatus dixit, Reuela oculos meos & videbo mirabilia de lege tua. Cæterū interpretatio ipſius, quā à maioribus accepimus, ſimiliter profecta eſt ab oraculo præpotētis Dei.

Cabbala ſiue interpretatio legis per manus Prætereà quicquid obſeruitamus hodie de præceptis Tabernaculorum, Palmarum, Tubarum, Fimbriarum, Phylacteriorū, hiſque cōſimilium a-

liorum

liorum manat è iudicio, quod reuelauit ſupremus mundi effector Moſi, qui in pace cõquieſcit, quódq; Moſes nũtiauit nobis, miſſione fideli per ipſius legationem ad nos perueniente. Extat autem verſiculus, qui id quod deſignatur in hoc octauo articulo, expreſsit his verbis, In hoc ſcietis, quia Dominus miſit me ad faciẽdum vniuerſa hoc opera, Nam non ex corde meo (illa dictaui). *tradita à Deo eſt.* *Num. 16.*

Articulus nonus pertinet ad tranſlationem (legis) hoc eſt, permutationem. Eo credimus legem Moſis non eſſe reuellendam neque permutandam, neque aliam à Deo profecturã, nihil ei eſſe addendum, nihil detrahendũ quoad ſcriptum, eiuſq; ſenten tiam & explicationẽ. Hoc & teſtatur verbũ Dei hac oratione, Non addes ei *Deut. 4.*

ei neque minues de eo. Sed iam declarauimus, quod explicare oportuit de hoc capite, in præfatione noſtra.

Articulus decimus oſtendit Deum Opt. Ma. nota compertaque habere

Haſitare. hominũ opera, nec in his † torpeſcere. Nec verum eſſe, quod quidam

Iob.10. inducuntur dicere apud vatem, Dereliquit Dominus terram, ſed potius quod concionatur Hieremias propheta, qui pacis beneficio fruitur, Magnus es conſilio, multus opere, cuius oculi aperti ſunt ſuper omnes vias filiorum hominum. Et quod ali-

Gen.18. bi dicit ſcriptura, Dixitque Dominus, clamor Sodomorum & Gomorrheorum, multiplicatus eſt & pecca-

Gen,6. tum eorum, Et rurſum, Viditque Dominus, quòd multa malitia hominum eſſet in terra, & cuncta cogitatio cor-

dis

dis intenta esset ad malum omni tempore. Hæc verò omnia insinuant sententiam veritatemque huius articuli.

Articulus vndecimus docet Deũ Opt. Max. remunerare benefacta eorum, qui executi fuerint legis præcepta, punire verò eum, qui eius vetita cõmiserit. Remuneratio autẽ eorũ maxima, est futurum sæculum. At pœna summa in eo posita est, quod excindetur anima, peribitq;. De qua re, quod sufficeret, iam tractauimus. Contextus autem scripturæ, qui hãc sententiam designat, extat apud Mosem his verbis, Aut dimitte eis hanc noxam, aut si nõ facis, dele me de libro tuo, quẽ scripsisti. Cui respondit dominus, Qui peccauerit mihi, delebo eum de libro meo. His scriptura profitetur propositã esse iusto & improbo Exod. 32.

probo mercedē illi quidem præmiū, huic verò ſupplicium.

Articulo duodecimo iubemur credere tempus dierū Meſsiæ ſiue Chriſti, nempe tempus aduētui ipſius eſſe deſtinatū. Quod ſi tardauerit, expecta eum. Et ne ei præſtituat quiſquā certam ætatem, neúe promat ex ſcripturis coniecturas, vt cōprehendat tempeſtatem aduentus ipſius, dicentibus ſapientibus noſtris, exſibilato ſpiritum eorum, qui ſupputant fines. Eſt autē neceſſe credere in Meſſiam, eū extollere, amare & orare pro eo (pro ipſius aduentu) iuxta id quod nunciatum eſt per Prophetas omnes, ab ipſo Moſe ad vſq; Malachiam. Quicunq; autem de eo apud ſe dubitat, mēdacij inſimulat vniuerſam legem, quæ Meſsiam ſperare iubet clariſsimè

Aba, 2.

Neceſſario credendū in Meſsiam.

mè in ſectione Balaam, & in ſectione, Vos ſtatis hodie. Atq; id omnino, ne Deo & verbis prophetarum ipſius nuntium remittat. Num. 24. Deut. 29.

Articulus decimus tertius ſpectat ad reſurrectionem mortuorum, Huius verò ſententiam iam declarauimus. Porrò Homo cùm apud ſe integris completiſque articulis omnibus credit, comprehēditur communione Iſraëlis. Itaq; neceſſe eſt eum diligere, ei parcere, erga eũ præſtare quæcunque à Domino omnium opifice iuſſa ſunt, quod attinet ad officia charitatis, fraternitatis, ſocietatis vnius erga alterũ. Quod ſi admiſerit omne genus præuaricationum mũdi, vi cōcupiſcentiæ & fomitis, ſequutuſq; fuerit impetum naturę ſuę corruptæ, luet quidem pœnas pro grauitate

peccati ſui. Intereà tamen partem futuri æui obtinebit. Atq; id quidem de præuaricationibus Iſraëlitarũ dictum eſto. Cùm autem amiſerit aliquem iſtorum articulorum, à communione egreditur, Deũ, præcipuũ fidei caput negat, eſtq; hæreticus & Epicureus, ac detruncans † plantationes. Vnde eum decet auerſari atque perdere, vt de quo proditũ ſit, Nonne odientes te domine oderam, & inſurgentibus in te infenſus eram! Sed iam ſat multa hoc loco diſſerui, digreſſus ab inſtituto tractationis meæ. Verũ id egi, quia ingens inde manabat vtilitas ad fidei confirmationem, quippe qui ſim tibi complexus ſententias valde conducentes, diſperſas alioqui per multos eoſq; inſignes libros. Quamobrem poſſide eas & proſperare, ac lege verba mea iſta ſæpiuſculè. Animum ad illo-

Firmas patrum ſententias.
Pſal. 139.

illorum intelligentiam ſeriò adijce, neque fallat te cor tuum, vt autumes te ea intellecturum ſimplici adiectu aut etiã denis. Tibi perſuadeto, (Viuit dominus) te ſtolidè deceptum eſſe, (ſi id putes), proindeque ne feſtina iudicium ferre de ijs, quæ tibi videbũtur. Cæterùm compoſui hunc libellum prout occurrebat mihi, atq; id quidem poſt multos labores, conſideratis libris compluribus, perueſtigatiſque ſententijs, tum aptis, tum ineptis, ac è cunctis tibi quicquid certo tenere & credere par eſt expoſui. Singulis prẹtereà in capitibus omnia firmare ſtudui probationibus dilucidis. Et certè à domino poſtulaueram vt doceret me ſemitam rectã & iuuaret me, quẹmadmodum vates ipſius fuerat precatus. Sit, manus tua ad adiuuandũ me, quia mãdata tua elegi. *Pſal.119.*

SVPREMVM LVGENtium officium ex libro precationũ Hebraicarum, qui inscribitur Mahzor sanctæ Synagogæ Romanæ.

Qui cõspicit sepulchra Israëlitarũ, dicit.

Benedictus Dominus Deus noster, Rex sæculi, qui cum iudicio formauit vos, aluit vos, in vita conseruauit vos, morti dedidit vos, qui nouit numerum omnium vestrum, qui vos suscitaturus est, qui vos restituturus est cũ iudicio. Benedictus es Domine qui vitam tribuis mortuis.
Esa. 45. Mortui tui cum cadauere meo resurgent. Expergiscimini & iubilate, qui iacetis in puluere, quia ros lucis ros tuus & terra manes eijciet.

Ad

Ad tumulum defuncti superiorem hanc benedictionem scelus Minister Synagogæ pronuntiat. Sequentem verò orationem populus Ministro præeunte concinit.

1 Dei perfectũ est opus. Nam vniuersæ viæ eius iudicia. Deus veritas est & absque vlla prauitate, iustus, itemque rectus.

2 Deus perfectus est in omni opere. Ecquis dicet ei, quid agis? Qui dominatur in inferioribus, & superioribus, qui morti tradit, qui vitam suppeditat, qui deducit ad inferos & reducit. 1 Reg. 2.

3 Deus perfectus in quacũq; actione, Ecquis inquiet ei, Quid facis? Qui ordinas & facis, gratis nos misericordia affice, ac merito illius (Isaac) qui vinctus fuit, tanquam victima, attende & exequere.

4 Deus perfectus est, opus eius veritas. Omnes enim viæ eius misericordia et veritas. Ipse veritas est, itēq; iudicia eius veritas. Longanimis, multæ misericordiæ & verax.

5 Ipse autem misericors propitiabitur iniquitati, & non perdet, multiplicabit auertere iram suam & nō effundet omnem suam indignationem.

6 Benedictus, quoniam veritas iudicium eius & lustrat vniuersa oculo suo, retribuitque homini secundum ipsius merita, cuius nomini cuncta laudem tribuunt.

Deut. 32. 7 Videte nunc, quòd ego ipse sim, nec extet Deus mecum, ego occidā & ego viuere faciam, percutiam & ego sanabo, nec est qui de manu mea possit eruere.

8 Homini, siue vnicum annum superstes fuerit, siue mille annos vixerit,

rit, extitiſſe quid magni prodeſt? perinde eſt ac ſi nō extitiſſet. Benedictus iudex veritatis, qui & necat & vitam præbet.

9 Anima omnis viuentis in manu tua eſt, iuſtitiâ plena eſt dextera tua. Miſerere ouium manus tuæ, quę reliquæ ſunt, ac dicito Angelo, retine ma- *Iob.*
num tuam.

10 Recordare Abrahæ, ac intuere ab excelſis tuis, necnon Iſaaci, qui ligatus fuit propter nomen tuum, Iacobi quoque, qui dictus eſt perfectus tuus. Propter te, propterque illos veniam pręſta, & parce populo tuo.

11 Certe tribus rebus fundamenta mundi firmātur lege, cultu & pietate (erga mortuos). Benedictus qui premium rependit vacantibus pietati.

12 Iuſtus in omnibus viis ſuis Deus, perfectus, lōganimis, miſericordiiſq;

 plenus.

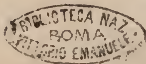
plenus. Indulge quęso, parce obſe-
cro tum patribus, tum filiis. Tua enim
eſt ô Domine propitiatio, atque mi-
ſericordia.
13 Quid emolumēti percipit homo
ex cuncto labore ſuo, cùm ob hæc
omnia mors ſors eius ſit, nec in die
mortis habeat adiutorem, præter Do
minū, cuius opera perfecta exiſtunt.
14 Iuſtus & rectus, neque eſt in viis
ipſius prauitas. Ipſe enim vocatur
De⁹ perfectus, cuius opera pura ſunt,
cuius & viæ iuſtæ, à cuius conſpectu,
qui vniuerſa cōdidit, nemo ſę poteſt
abſcondere.
15 Iuſtus & formator vniuerſi ope-
ris. Benignus in omnibus, quæ agit,
Dominator, voluntatem ſuam exe-
quens. Ecquis dicet ei, quid moliris?
16 Iuſtitia & iudicium vniuerſæ viæ
eius. Miſericordia & veritas vniuerſæ
ſemitæ

ſemitæ ipſius. Delectus perſonarum nullus coram ipſo. Quin & ſuper nos commouentur viſcera miſericordiæ eius, quippe qui omnes ſimus opus manuum illius.

17 Cenſor veritatis, iudex iuſtitiæ. Benedictus iudex veritatis, vt pote cuius omnia iudicia miſericordia & veritas. Pſal.

18 Cernite ſapiẽtes, inducitéque in animum non teneri imperiũ in mortis diem, ſicuti pronuntiauit vir integer iuxtà ac rectus. Dominus dedit, Dominus abſtulit. Eſto nomen Dei benedictum. Iob. 1.

19 Nouimus domine iuſta eſſe iudicia tua, quodq́; iuſtificaberis in verbo tuo, purgaberis in iudicio tuo, Nec eſſe ratiocinandum poſt cenſuram ſententiarum tuarum. Iuſtus es domine ac rectum vnumquodq; iudiciorum

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

diciorum tuorum.

20 Etſi homo viuat mille annos (et) dominatio principatus ipſius pateat in omnem partem & † locum, tamē abſq; diuitiis deſcendet in cauernas, ac in iudicio ſiſtetur ante Deum, qui nullum perſonarū habet delectum.

Faciem.

21 Potens nomen eius & vnicum. Ante eum paruus pariter & magnus æquales ſunt. Creatura hoc inducat in animū & expaueſcat, quoniā diſceptabit corā iudice, qui nec perſonarum habet rationem, nec capitur munere.

22 Tu viuus perenniſq; elegiſti nos. Elegiſti nos pro parte portionis tuæ. Propter gloriam nominis tui libera nos, expiato quoque peccata noſtra. Ob nomen tuum, propter te, propter cruorem ſeruorum tuorum, qui effuſus eſt anno octingēteſimo quinquageſimo

gesimo sexto, qui vitam suam facultatesque suas pro cõfessione vnitatis nominis tui sancti dediderunt.

23 Meritũ vnigeniti, qui vinctus est, cùm attigisset trigesimum septimum annum & tuo iussu oblatus cædi, in cuius demùm loco prehensus est aries, promisisti te seruaturum in perpetuum iis, qui te colent cum charitate & metu, quãto magis † ducibus nostris, qui anno centesimo trigesimo sexto simul interierunt. *Vel, ducum nostrarum.*

Hic cadauer eximitur feretro. Deinde Minister Synagogæ sequentes versus sigillatim præcinit, succinit verò repetitq; populus.

24 Hæc est via totius mundi. Congregamini & præstate vniuersi opera misericordiæ. Nihil enim ipsum latet. Ac † animæ vestræ vita sempiterna *Heb. Etero-sis est persona & numeri. Anima eius perfructur.*

terna perfruentur.

Munſte. & Fagius hæc citāt in annotat. ad c. 14. Deut.

25 Vox audita eſt annũtians pacem. Voluntatem timentium ſe faciet in pace. Audite verbũ pacis.† Requieſcat anima ipſius in cubili ſuo in pace.

Eſ. 25. verſ. 7.

26 Iaceat in pace, Dormiat in pace, donec veniat conſolator, qui pacem audire faciat.

Inuocatio Patrũ priſcorum. Abraham, Iſaac, et Iacob ſepulti ſũt in Arbe quæ et Hebrõ in tribu Iuda, Ioſuæ 14. Gen. 49 sic et 4. ipſorũ vxores

27 Patres ſęculi, qui dormitis in Hebron portas horti Eden aperite illi, atque dicite: Aduentus ipſius (eſto) in pace.

28 Colles æterni de ſpelunca duplici portas paradiſi Eden patefacite illi, ac dicite, In pace veniat.

26 Angeli pacis egredimini in occurſum ipſius, portas paradiſi voluptatis reſerate illi, atque pacem aduẽtui ipſius denuntiate.

30 Cuſtodes Theſaurorum horti Eden patefacite ei portas horti Eden,

&

& ingrediatur N.paradiſum,fruaturque fructibus paradiſi.Expetēda ſint ab eius dextera,Dulcia à ſiniſtra.Hoc † exaudias(ô domine) eique dicas, in pace eſto † aduentus tuus.

Heb.reſpō-deas

Heb.Heterosis, aduētus eius.

Post cadauer humo conditum ſe vertunt ad orientem & dicunt.

Magnificetur, ſanctificeturq; nomen ipſius magnum, qui renouaturus eſt mundum, viuificaturus mortuos,fundaturus templum,ædificaturus ciuitatem Hieruſalem,eradicaturus cultum impium de terra, † reducturus ſanctitatem, benedictū ipſum Meſſiam ſuum cum regno ipſius atq; gloria in locum ſuum priſtinū in vita veſtra,diebuſque veſtris,in vita quoque vniuerſæ domus Iſraël citiſſimè temporeque proximo. Dicite igitur, Amen.

vel reſtituturus ſanctuarium(et)

Bene-

Benedictũ sit nomen ipsius magnũ, in sæculum, inq; sæculorum sæcula.

Benedicatur, collaudetur, decoretur, exaltetur, clarificetur, euehatur, & glorificetur nomẽ ipsius sanctum benedictumq; supra omnem benedictionem, hymnum, laudem & consolationem, quæ dicuntur in mundo. Amen. Desinat vastitas, fames, mors, Calamitates exitiales recedant à nobis, & à vobis, atque à populo Israël. Amẽ. Sit pax alta à Domino, vita, satietas, salus, solatium, liberatio, sanitas, redemptio, propitiatio, expiatio, refrigerium, ereptio nobis & cunctis Israëlitis. Amen.

Solent autẽ accipere herbas et puluerẽ et post se spargere dum egrediũtur, ac dicere, Quia puluis es & in puluerem reuerteris. Præterea cum egre-

diuntur

diuntur è cœmeterijs, ſinguli apud ſe ſequentem oratiunculam recitant.

Et nũc Domine Pater noſter, Nos ſumus lutum, tu autem fictor noſter, opus manuum tuarum ſumus omnes, Confiteor tibi Domino meo me eſſe puluerem, cinerem, vermem mirè aridum, vmbram tranſeuntem. At tu Domine perpetuo ſedebis, ſedeſque tua erit in ſæculorum ſæcula. Amen.

In domũ luctus reuerſi manus abluũt, ſeque ſic funeſta illa re expiatos credunt. Alioqui ritus in lege Moſaïca præſcriptos de purificatione eorum, qui cadauera tetigerunt, non ſeruãt, quaſi illi tantùm ſtante templo habere debeant locum. Mox miſcent vini calicem, Miniſtro his verbis benedicente.

Benedictus ſis, Domine deus noſter,

ſter, Rex ſæculi, qui creaſti fructum vitis. Benedictus ſis domine Deus noſter, Rex ſæculi, iudex veritatis & iudex miſericordiæ. Cenſor veritatũ, qui iudicat nos iudicio vero, quemadmodum ſcriptum eſt, Dei perfectũ

Pſal. 119. eſt opus, & Iuſtus es Domine & rectum vnumquodq; iudiciorum tuorum. Benedictus tu Domine omniũ lugentium conſolator.

Poſtremo Benedictionem cibi hoc in luctu ſic peragunt.

Miniſt. Benedicamus lugentium conſolatori. P O. Benedictus lugentium conſolator, de cuius bonis mãducauimus atque viximus.

Miniſt. Benedictus qui ſatiat famelicos, Benedictus ipſe & benedictum nomen eius, Benedicta quoq; memoria eius in ſæcula perpetua. Benedictus

es

es Domine deus noſter rex ſæculi, qui alis vniuerſum mundum gratia, benignitate & miſericordia. Das eſcam omni carni. Nam in æternum miſericordia tua, cuius bonũ ingens nũquam defuit nobis, ſed nec deerit nobis alimentum vnquam in ſæculũ, & æternitatẽ. Ipſe enim nutris & cibum præbes omnibus, ſicuti ſcriptũ extat, Aperis manum tuam & ſatias omne viuẽs beneplacito. Benedictus tu Domine qui omnia alis.

Confitebimur te Domine deus noſter, quoniam hæreditandam tradidiſti patribus noſtris terrã deſiderabilem, feracem & amplam, fœdus & legem, vitam & victum, quoniam eduxiſti nos de terra ægypti, redemiſtiq; nos de domo ſeruorum propter fœdus tuum, quod obſignaſti in carne noſtra, & propter inſtituta be-

neplaciti tui, quæ patefecisti nobis, & propter vitã & victum, quo cibas alisq; nos, deniq; propter omnia domine Deus noster confitemur te & benedicimus nomini tuo, vti iussisti,

Deut. 8. Vbi comederis & satiatus fueris, benedices domino deo tuo ob terram pinguem, quam tibi dederit. Benedictus tu Domine & terræ illius & cibi causâ.

Consolare Domine deus noster lugentes Sionis & lugentes Hierusalem, lugentes quoque qui lugent in hoc funere. Cõsolare eos à luctu ipsorũ, exhilara eos ex ipsorũ labore, scripturã hãc implens, Sicut vir quem

Es. mater consolatur, sic ego consolabor vos, & in Hierusalem consolabimini. Benedictus tu domine consolator lugentium, & structor Hierusalem. Amen cito in diebus nostris.

Amen

Amen in vita noſtra ædificetur vrbs Sion & aptetur cultus in Hieruſalem. .Benedictus tu Domine Deus noſter, Rex ſæculi, Deus Pater noſter, Rex noſter, inclytus noſter, redemptor noſter, ſanctificator noſter, ſanctificator Iacob, Rex viuus, bonus, itemq; beneficus, deus verus, iudex, in iuſtitia animas excipiens, dominator in mūdo ſuo, adeo vt exequatur cuncta pro voluntate. Nos autem populus eius, ſeruique ipſius. Ac propter hæc omnia tenemur confiteri illum, eiq; benedicere. Qui ſepit ruinas, ipſe ſepiat ruinam hāc nobis & populo ſuo Iſraël miſericorditer. Qui facit pacem in ſuperioribus ſuis, ipſe per miſericordiam ſuam cōciliet nobis, populoque ſuo pacem. Amen.

Haſcabá

Hascabá, id est, Oratio pro defunctis, quam Hazan siue minister Synagogæ recitat ad sepulchrum, itemque in Synagogis, inter productæ legis solemnia, diebus festis & maximè expiationis, quo die omnia feruent religione, cultuq; pro remittendis peccatis.

Hascabá sonat accubationem à שכב iacuit.

Hanc sæpiusculè Minister repetit, prout rogatur à diuersis flagitantibus sibi dari Hascabá pro anima. N. Sic enim loquuntur. Vnde posset iuxta Ecclesiasticam loquendi formulā appellari, Requiem, vel Libera Hebræorum.

Eccl. 12.

Melius est ire in domū luctus, quàm in domum conuiuij, in qua est finis omnium hominum. Quod Viuens in cor inducat suum. Finem verbi omnes audiamus. Deum time & mandata eius serua. Nam istud est omnis ho-

hominis.

Requies firma in ſuperna habitatione ſub alis Numinis, in gradu ſanctorum & purorum, tanquam ſplendor firmamẽti, collucentium fulgentiumque, Permutatio oſſium, Propitiatio delictorum, Remotio præuaricationis, Acceſſio ſalutis, indulgẽtia, & miſeratio à conſpectu inhabitantis cœleſte domicilium, Pars deniq; bona in vitam venturi ſæculi ibi ſit portio, tectumque ac habitatio celebris animæ ſapiẽtis huius, intelligentia præditi, gloriæ Rabbini N.

Animus gloria ſiue ornamentum, & decus hominis.

Spiritus Domini quieſcere faciat eum in horto Eden, & ſocietur ei pax, quemadmodum ſcribitur in Eſaïa. Veniet pax, quieſcet in cubiculibus ſuis ambulans ante ipſam, ipſe ac omnes defuncti Iſraëlis, ipſius miſericordia & propitiatione. Amen.

Eſa. 45.

Inſcribunt autem lapidibus ſepulchrorum.

Sit anima eius in horto ſiue paradiſo Eden, Amen.

† *Vel.*

Deprecatio ſumpta ex 1 Reg. 25. vbi Abigaïl hæc Dauidi exoptare legitur.

Sit anima eius colligata in faſciculo viuentium, vel vitæ.

Reperi hac in Pariſiorum vrbe lapidem ſepulchralem cum hac ſcriptura.

Et tu titulus (es) ſepulchri Salomonis filij Haijm qui diſceſſit in Paradiſum Eden tertio die menſis Iiar. 1. Aprilis, anno milleſimo trigeſimo octauo ad ſectionem נבת,

Et in alio.

Tu titulus es ſepulchri dominæ Iohæ filiæ R. Semuelis, quæ diſceſſit in paradiſum Eden, &c.

Preca-

PRECATIONES, IN quibus cõmemorationem faciunt ſuorum diuorum, præter ſuperiorem, in qua inuocabant patriarchas & angelos pag.22.facie.2.

Peccauimus ante te, miſerere noſtri.

Deus miſericors nomẽ tuum, Deus miſerator nomen tuum, Deus longanimis nomen tuum, plenus miſerationibus nomen tuum,† in nobis vocatum eſt nomen tuum, Domine fac propter nomen tuum. *Exod. 34.* *1.appellamur ex nomine tuo populus domini.*

Domine fac propter nomen tuum & parce Iſraëli populo tuo.

Domine fac propter inquilinum (Abraham) perfectum tuum, & parce Iſraëli populo tuo. *Gen, 12.*

Domine fac propter vinctum † in

In monte Moria, vbi posteà constructũ est templum.

vestibulis tuis (Isaac) & parce Israëli populo tuo.

Domine fac propter exauditum in scala de excelso tuo, (Iacob) & parce &c.

Domine fac propter meritum Ioseph sancti tui, & parce &c.

Domine fac propter extractum de aquis tuis (Mosem) & parce &c.

Domine fac propter (Aaronem) sacerdotio fungẽtem in Vrim & Tummim oraculis tuis, & parce Israëli.

Domine pręsta propter (Phineem) zelãtem ob nomen tuum, & par. Isr.

Domine pręsta propter (Dauidem) suauiter concentus tuos emodulantem, & parce Isr.

Domine præsta propter (Salomonem) qui ædificauit Ædem nomini tuo, & parce Isr.

Domine præsta propter nomen tuum,

tuum, & parce Iſraëli populo tuo.

Fac propter nomen tuum, Fac propter bonitatem tuam.

Fac propter fœdus tuum, Fac propter magnitudinem tuam.

Fac propter legem tuã, Fac propter decus tuum.

Fac propter conuentum tuum, Fac propter memoriam tui.

Fac propter miſericordiam tuam, Fac propter bonitatem tuam.

Fac propter rectitudinem tuã, Fac propter gloriam tuam.

Fac propter doctrinam tuam, Fac propter regnum tuam.

Fac propter † æternitatem tuam, Fac propter conſilia tua. *Vel robur tuum.*

Fac propter fortitudinẽ tuam, Fac propter decorem tuam.

Fac propter iuſtitiam tuam, Fac propter ſanctitatem tuam.

Fac

Fac propter miſerationes tuas, Fac propter præſentiam tuam.

Fac propter legem tuam.

Fac propter Abraham, Iſaac & Iacob, Fac propter Moſem & Aaronē, Fac propter Dauidem & Salomonē, Fac propter Hieruſalem ciuitatem ſanctam, propter Sionem habitaculum gloriæ, propter excidium ædis tuæ, propter vaſtitatem templi tui, præſta propter Iſraëlitas pauperes, propter Iſraëlitas tenues, propter Iſraëlitas qui verſantur in calamitatibus, præſta propter pupillos & viduas, propter ſugentes vbera, propter ablactatos, propter infantes ædis † Domini, qui non peccauerūt, præſta propter te, ſi cauſa noſtra non duceris, ſaltem tua cauſa age ſaluaque nos. Salua nos, exaudi nos hodie, cunctiſq; diebus, quibus oramus. Siquidem

vel Magiſtrorum vt hoc pertineat ad excidiū Titi, qui Rabbinos multos

quidem laudatio noſtra tu es.

fertur enecaſſe, nec puerulus innocentibus peperciſſe.

Qui exaudis pauperes, Exaudi nos.
Qui exaudis oppreſſos, Exaudi nos.
Qui exaudis contritos corde, Exaud.
Qui exaudis humiles mente, Exaud.
Qui exaudis attritos ſpiritu, Exaud.
Qui exaudiuiſti Abraham patrē noſtrum in monte Moria, Exaud.
Qui exaudiuiſti Iſaac in ſummitatibus altaris, Exaud.
Qui exaudiuiſti Iacob in Bethel, Ex.
Qui exaudiuiſti Ioſeph in domo vinctorum, Exaud.
Qui exaudiuiſti Moſem & patres noſtros in Mari rubro, Exaud.
Qui exaudiuiſti Aaronem in Thuribulo, Exaud.
Qui exaudiuiſti Phineem in Sittim, Exaudi nos.
Qui exaudiuiſti Ioſuā in Galgal, Ex.
Qui exaudiuiſti Heli in Rama, Exau.

Qui exaudiuisti Samuelẽ in Maſpa, Exaudi nos.

Qui exaudiuisti Dauidem & Salomonem filiũ ipſius in Hieruſalem, Exaudi nos.

Qui exaudiuisti Eliam in monte Carmelo, Exaud.

Qui exaudiuisti Ezechiam in ægritudine ipſius, Exaud.

Qui exaudiuisti Ionam in viſceribus piſcis, Exaud.

Qui exaudiuisti Hananiã, Miſaelem, & Azariã in medio fornacis ignis ardentis, Exaudi nos.

Qui exaudiuisti Danielem in lacu Leonum, Exaud.

Qui exaudiuisti Mardocheum & Eſteram in ſuſis vrbe, Exaud.

Qui exaudiuisti Ezram in tranſmigratione, Exaud.

videtur eſ- Qui ex.† Honiam in Maagal. Exau.

Qui

Qui exaudiuisti iustos & pios, & perfectos omnium ætatum, Exaud. Misericors exaudi nos, Misericors libera, Misericors redime, Misericors, qui plenus es miserationibus, miserere nostri, ac omnium domesticorũ nostrorũ. E tenebris in lucem educ nos propter nomen tuum magnum.

se Onias, qui antecessit paulo tẽpora Machabæorũ, de quo 2. Mac.3.et.4

Patrum primorũ, Patrum Israëlis recordare obsecro, iniquitatum primarum in temporibus sicut Deus, ne recorderis, Rebellionis cordis stupefacti ne recorderis, caniciëi autem Abrahæ recordare obsecro.

Antitheta elegantia.

† Iugum præuaricationis peruigilantis ne memineris, Recordare autem obsecro, Isaac, qui ligatus fuit.

Malitiæ operum ne memineris, hominis integri Iacob, qui habitauit in tentoriis, obsecro, recordare.

Actionum † terrorum ne memineris,

Quæ terrorē conſcientiis incutiunt. ris, ſed recordare, quæſo, trium matrum (Saræ, Rebecchæ, & Rachelis).

Peruertentis iudicia ne memineris, quin duodecim principum tribuum quæſo, recordare.

Figmēti turbidi ne recorderis, ſed Ioſephi qui venūdatus fuit, memēto.

Occultorū cordis noſtri ne recorderis, ſed, obſecro, memento Moſis magiſtri noſtri.

Concupiſcentiæ vulgi promiſcui ne memineris, ſed quæſo recordare patrum verſatorum ad mare rubrū.

Operum noſtrorum itemq; rebellionis ipſorum ne memineris, Aaronis autem atque Mariæ, obſecro, recordare.

Superbiam operis Sittim ne reducas in memoriam, ſed Phineem in Sittim ſeſe præclare gerentem ob eam pone.

Men-

Mendacium (Achanis) proditum *Iof.7.*
ne in recordationem reuoces, verùm
Iosuę filij Nun obsecro, reminiscere.

Ignorãtias legis dele ex memoria,
in eam autẽ repone Barach & Deboram.

Spumæ polluti (Ophni) obliuiscere, recordare autẽ Heli & Samuẽlis. *1.Reg.2.*

Occultatorũ ipsi Moloch ne recordare, sed in reminiscẽtia versato, obsecro, Dauidem Regem.

Transgressionis operum ne memineris, Memento autem quæso Salomonis suo solio insidentis.

Cogitationum + subactarũ ne reminiscaris, Reminiscere autem Iudicum & Regum, etiam atq; etiam obsecro. *Quas sub iugum misit appetitus.*

Iniquitatis (in proximũ) & præuaricationis (in deum) ne recorderis, Recordare autẽ obsecro Elię atq; Elisei.

Ver-

Verborum Hieremiæ obliuiſcaris, Ne verò obliuiſcere, quæſo, ægritudinis Ezechiæ.

De Naboth 2.Reg.21. vel de Aduram 3. Reg.12.

Impietatis in eũ qui lapidatus eſt, ne memineris, Memento autem obſecro Eſaiæ & Ezechielis.

Peccati & ignorãtiæ ne reminiſcaris, Reminiſcere autem, quæſo, Ionæ in piſce exiſtentis.

Patribus viam peccatorum ne recordãdo imputes, obſecro autem recordare prophetarum duodecim.

Hominẽ vocat lutum.

Luti & præuaricationum ipſius obliuionem cape, Danielem & ſocios eius in memoriam reuocans.

Quæ figmentum meum admiſit è memoria expunge, in recordationẽ autẽ inducito obſecro (Mardocheũ) filium Cis & † Hedeſſam.

Eſteram.

Capitalis & minuti (peccati) ne memineris, memento autem obſecro

cro,Ezræ verſatis in trāſmigratione,
Peruerſitatis commiſſæ in Maagal ne recorderis, recordare verò Oniæ, qui piè ſeſe geſſit in Maagal.
Præuaricationum & delictorum ne reminiſcaris,reminiſcere verò,obſecro, celebrium ſapiētumq; noſtrorū.
Superbias, itemque trāſgreſſiones obliuione inducito,ætatum verò ſingularum pios reminiſcentia proſequere.
Conflati vituli obliuiſcere,aſcenſus feſtorum trium ſolennium è contrario reminiſcere.
Te capiat obliuio eorum quę Ieroboam patrauit in Bethel.Contrà in memoriā infer altare & ſanctuarium.
Iniquitatum Iſraëlis ne memineris, Obſecro autem viri Gabrielis recordare.
Accuſationis Samaëlis ne recorderis,

deris,memento autem defensionum Michaëlis.

Patrum primorũ, Patrum Israëlis obsecro recordare·

Iniquitatum primarum in temporibus, velut deus, obliuiscere.

BENEDICTIO Sponsaliorum.

Qui benedictioni præest sumit calicem vini & his verbis benedicit.

Benedictus es Domine deus noster rex † sæculi, qui creas fructum vitis. Mundi.

Benedictus es Domine deus noster,rex sæculi,qui sanctos reddidisti nos præceptis tuis,ac iussisti vt attenderemus

deremus ad nefandos cōcubitus, nobis prohibens desponsatas, permittens autem ductas in matrimonium interuentu thori genialis, & consecrationum coniugalium. Benedictus es Domine, qui sanctum efficis Israëlem per thalamum nuptialem & consecrationes coniugales.

Hoc recitato prægustat, deinde porrigit calicem sponso & sponsæ.

Benedictio nuptiarum.

Qui benedictioni præpositus est sumit calicem & recitat, Orationem, *Qui creas fructum vitis, ac posteà, sequentem subijcit.*

Benedictus es Domine, deus noster rex sæculi, qui vniuersa in gloriã tuam condidisti.

Benedictus es Domine deus no-

ritatem & fraternã dilectionẽ, exultationem, voluptatem, pacem & societatem. Obsecro Domine, quàm citissimè audiatur in vrbibus Iuda, & in plateis Hierusalem vox gaudij & lætitiæ, vox sponsi & sponsæ. Vox exultationum Thalamorum sponsorum dulcior est, quàm conuiuium, & pueri, quàm ipsorum canendi suauitas. Benedictus es Domine, deus noster, qui lætificas sponsum & sponsam, quiq; eos fortunas.

Confitemini domino, quoniã bonus est, quoniam in sæculum misericordia eius durat.

Multiplicentur gaudia in Israële, & fugiant suspiria.

Deinde qui benedixit libat vinum, mox illud propinat sponso & sponsæ. Tandem septem cunctis diebus con-

uij genialis, si illic superueniāt noui ali qui conuiuæ, ijdemq́ue illustres, qui non interfuerint benedictioni Nuptiarum, eorum maximo honos benedictionis deferetur, ac in conuiuio recitabit benedictionem hanc cibi.

Benedicamus deo nostro, in cuius domicilio versatur gaudium, ex cuius proprijs esitauimus, & cuius bonis viximus, &c.

Quod si desit conuiuarum numerus, dicet.

Benedicamus ei, in cuius domicilio versatur gaudium, cuius ex bonis manducauimus, *ac absoluet benedictionem.*

Quod si nullus ibi fuerit nouus conuiua, recitabitur benedictio postrema,

Qui creauit gaudium & lætitiam, &

& sufficientiam eius,&c.

Porrò sponsus vbi perspexerit sanguiguinem virgineum, hanc dicet benedictionem.

Benedictus es domine deus noster, rex sæculi, qui statuisti + nucem in paradiso Eden, liliumq; cõuallium. Nõ dominabitur alienus in fonte signato. Propterea cerua amorum semen sanctum seruauit in munditia, & statutum non violauit. Benedictus es domine, qui elegisti Abrahã & post eum semen ipsius.

Quatuor allegoriæ sumptæ è Salomonis Cãt 6.2.4 & Prou.5. ad commendandã probarum coniugum suauitatẽ, candorem pudicitiæ, castitatem ab externo non resignandam, & sanctam puramque dilectionem.

Finis.

Deo rerum effectori honor & gloria.

SEXCENTA TREDECIM praecepta Mosis, quorum iugum ac sarcinam populus Iudaïcus, vsque ad Christum portare iussus est, è capitibus vltimis operis Morè Nebuchim, quod olim conscripsit R. Moses Ægyptius Maiemonis filius.

Eorum quæ propriè appellantur præcepta & versantur circa actionē, alia affirmant, alia negant. Affirmant ducenta quadraginta & octo, quot hominum † membra à medicis numerantur. Negant trecenta sexaginta & quinque, qui numerus est dierum anni.

Ossa dicerēt Hippocrates, Galen. Razes, Auicenna.

Affirmantia autem sunt hæc.

Leges de Deo deique religione.

1 Deum esse credatur, Exod. 20.

Eun-

2 Eundem esse vnum fide teneatur, Deut. 6.
3 Deus diligatur toto animo, &c. Deut. 6.
4 Timeatur, Ibid.
5 Colatur, adoreturque modis à se præscriptis, Deut. 12.
6 Ei adhæreatur, Deut. 10.
7 Iuretur per nomen ipsius, Deut. 10 & 21.
8 Incedatur in viis ipsius, Deut. 13.
9 Sanctificetur nomen eius in medio filiorum Israël, Leui. 22.
10 Scriptum, *Audi Israël, Dominus deus tuus Deus vnus est*, discatur, memoriaq; teneatur, Deut. 6.
11 Filij legẽ Dei doceantur, Deu. 6.
12 Ligentur Phylacteria inter oculos, Deut. 6.
13 Eadem alligẽtur brachio, Deu. 6.
14 Conficiantur fimbriæ in quatuor angulis

angulis palliorum, Num. 15.

15 In poſtibus & oſtiis ædium ſcribatur Merizá, quæ eſt membrana, in qua exaratur, Audi Iſraël, &c. Deu. 6.

16 Congregetur populus, vt audiat legem ſtato tempore, Deut. 31.

17 Scribatur liber legis, Deut. 31.

18 Rex habeat apud ſe legis exemplar, Deut. 17.

19 Deus poſt cibum benedicatur, Deut. 8.

20 Conficiatur Deo Sanctuarium, Exod. 25. Deut. 12.

21 In veneratione Sanctuarium Domini habeatur, Leuit. 19. 26.

22 Excubent in Sanctuarij cuſtodijs Sacerdotes, Num. 18.

23 Leuita Sãctuario inſeruiat, Num. 18. & 7. Deut. 18.

24 Ingreſſuri Sanctuariũ lauent manus & pedes, Exod. 30.

Deo

25 Deo soli sacrificetur, Exod.22.

26 Liberator expectetur, Num. 24. & Deut.30. *Christus.*

Sacerdotes tempore ministerij sui curent.

27 Vt benedicant populo verbis cōceptis, Num.6. *De Sacerdotum officio.*

28 Vt accendantur lucernæ, Leui.24.

29 Vt Panes & Thymiama proponantur coram Domino, super mensam, Sabbatis, Leui.24.

30 Vt adoleatur incensum siue Thymiama quotidie, Exod.30.39.

31 Vt ignis assiduè in altari ardeat, Leuit.6.

32 Vt cinis ex eodē tollatur, Leui.6.

33 Vt contaminati expellantur de Templo, Num·Deut.23.

34 Omni honore afficiatur genus Aaronis, Leuit.21.

25 Sacerdos vestibus sacris induatur

tempore

tempore ministerij, Exo. 28. Leu. 18.

26 Arca portetur humeris sacerdotum, Num. 7. Ios. 3.

27 Sacerdotes, reges Tabernaculũ, & vasa rei diuinæ destinata inungantur Oleo sancto, Exod. 30. 35. 37. 39.

38 Sacerdotes summi ministrent in Sanctuario vice sua, Deut.

39 Diebus autem solennibus omnes pariter, Deut.

40 Sacrificiũ iuge bis quotidie, manè scilicet & vesperi offeratur, Nu. 28

Intersint ipsorum funeribus. 41 Sacerdotes minores † contaminentur mortuorum suorum funere sicut & populus, Leuit. 21.

42 Sacerdos ducat virginem in vxorem, Leuit. 21.

43 Sacerdos summus quotidie decimã partẽ Ephi offerat. Leu. 6. Deu. 6

44 Holocaustum quotidianis addatur, diebus Sabbati, Num. 28.

Holo-

45 Holocauſtũ quoq; ſuperaddatur Calendis menſium ſiue Neomeniis, Num.28. *De feſtis.*

46 Manipulus frugum offeratur † altera die Paſchæ, Leui.23. *16. die Niſan.*

47 Superaddatur quotidianis Holocauſtum die Pentecoſtes, Num.28.

48 Duo panes offerãtur eodem die, Leuit.23.

49 Holocauſtum vltra quotidiana offeratur primo die menſis Septembris, Num.29.

50 Idem fiat die expiationum, id eſt, 10. die Septembris, Num.29. Leu.23.

51 Die expiationum ſummus Sacerdos totam rem diuinam faciat, prout ſcriptum eſt, Leuit.16.

52 In feſto Tabernaculorum holocauſtum iugi ſacrificio accedat, Nu. 29. Leui.7. & 23.

53. Idem ſeruetur octauo die eiuſdẽ

feſti,

festi, Ibidem.
54 Obseruentur dies festi, Exod. 23.
55 Ter quotannis oēs ad Sanctuarium sese sistant Domino, Exod. 23.
De victimis & oblationibus.
56 Illos dies festos in lætitia & gaudio transigant, Deut. 16.
57 Iuguletur agnus die Paschatis, Exod. 12. Deut. 16.
58 Illius agni carnes edantur decima quinta nocte Mensis Nisan, Ibid.
59 Contaminati, itemq; viatores celebrent Pascha, 14. die mensis secūdi à Nisan siue Martio. Num. 9.
60 Comedantque carnes agni Paschalis illa ipsa nocte Ibid.
61 Clangatur Tubis siue buccinis super holocausta, diebus festis & selennioribus, Num. 10.
62 Victima quæ offertur, sit mēbris integra, Ibid.
64 In quolibet sacrificio adhibeatur

tur ſal.Leuit. 2.Num.18.
65 In holocauſto ritus præſcriptus ſeruetur, Leui.1.
66 Itē in hoſtia pro peccato, Leu.6.
67 Item in hoſtia pro delicto, Leu.7
68 Item in ſacrificiis pacificis, Leu.3. & 7.
69 Item, in hoſtia laudis, ſiue gratiarum actionis, Ibid.
70 Item in hoſtia pro errato Patriſfamiliæ, Leuit.4.
71 Item in oblatione pro errato cuiuſlibet hominis, Ibid.
72 Item in oblatione, quam quis offert cùm dubitat, num admiſerit peccatum, cuius cauſa debeatur hoſtia pro peccato, Leuit.5.
73 Item in oblatione eius, qui per errorem aliquid ſuſtulit, vel negauit depoſitum interpoſito iureiurando, Leuit. 5.

Qui

74 Qui tenuior eſt,quàm vt arietem poſsit offerre, offerat duas Turtures vel columbas, Leuit.5.

75 Quilibet coram Domino confiteatur peccatũ, quod perpetrauerit, Num.5.Leuit.

De ſacrificijs pollutorum. 76 Qui fluxum patitur litet,poſtquã mundatus fuerit,Leui.15.

88 Mulier patiẽs fluxum idem præſtet,Ibid.

78 Mulier, quæ peperit, vbi purificata fuerit,offerat ſacrificiũ,Leu.12.

79 Leproſus poſt curationẽ emundationemq; offerat victimã,Leu.14.

De rebus ſacratis. 80 Ex ouibus & vaccis carpantur decimæ,Leuit. 27.

81 Sacretur omne beſtiarũ primogenitũ,Deut.15.Exod.22.13.Nu.17.

82 Primogenitum hominis redimatur,Exod.13.24.

83 Redimatur quoq; Aſellus. Ex.13

De colle-

84 Decolletur Asellus, si eum dominus noluerit redimere, Ibid.

85 Vniuersæ oblationes, quas quis tenetur offerre partim iure, partim voluntate, primo festo, quod euenerit, offerantur, Deut.12.

86 Omnis generis oblationes offerantur in æde Sanctuarij, Ibid.

87 Omnis generis oblationum, ab ijs, qui extra terram sanctam degunt, precium deferatur ad ædem Sanctuarij, Deut.12.14.

88 Cõsecrata, quæ vitio affecta sunt, redimãtur, ac eis vesci liceat, Deu.12.

89 Sacretur Deo & id quod mutatũ est, & illud, pro quo mutatum est, Leuit.27.

90 Reliquias oblationum edant Aronij, Num.18.

91 Ijdem vescãtur carnibus hostiarũ pro peccato, & pro delicto, Num.18.

92 Reliquiæ ſacrificij pacifici crementur, Leuit. 7.

93 Carnes conſecratæ, ſi poſtea contaminentur, igni tradãtur, Ibid.

Nazareatus. 94 Nazareus toto conſecrationis, profeſsioniſq; ſuæ tempore, nec tondeatur, nec radatur, Num. 6.

95 Tondeatur autem exacto conſecrationis tempore, vel ſi contaminatio ei acciderit, Ibid.

Vota. 96 Vota perſoluantur, Deut. 23.

97 In fragẽdis vel laxandis votis habeatur ratio legũ, Ibi. Nu. 30. Leu. 27

De immundis. 98 Quicunq; morticiniũ vel cadauer tetigerit, immundus eſto, Leu. 11.

99 Cibi his vel illis notis affecti immundos faciant, Ibid.

100 Octo ſerpentium, reptantiumve genera polluant, Leuit. 11.

101 Quæ menſes patitur ſit immũda, itẽq; alios immũdos cõſtituat, Leu. 15

Quæ

102 Quæ peperit esto immunda, Leuit.12.

103 Leprosus contaminatus esto & alios contaminet, Leuit. 13.

104 Vir fluxum patiens eodem habeatur loco. Leuit.15.

105 Similiter & mulier, quæ fluxum patitur, Ibid.

106 Spermatis missio inficiat, Leu.15

107 Ædes plaga affectæ contaminent, Leuit.14.

108 Mortuus immundos efficiat, Leuit.15.

De purificationibus,

109 Aquæ vitulæ ruffæ contaminatum ex mortuo purificent, aliâs polluant, Num.19.

110 Omne cõtaminationum genus purificetur aquæ baptismatibus, Leu. 13. & 15.

111 Lepra cùm hominis, tum ædiũ mundetur ligno cedrino, hysopo &

cocco, ſiue vermiculo, Leuit. 14.

112. Lepra infectus planè tondeatur, Leuit. 13.

113 Idẽ cunctis manifeſtus eſto, Ibi.

114 Vitula ruffa ritu præſcripto immoletur, Num. 19.

De æſtimationibus rerum.

115 Qui votũ fecerit, ſpoponderitq; Deo animam ſuam, ſub æſtimatione ſoluat preciũ, Leuit. 27.

116 Qui vouerit contaminatam pecudem, numeret precium, Ibid.

117 Qui ſacrauerit domum, debeat precium pro cenſura ſacerdotis, Ibid.

118 Item qui ſacrauerit agrum poſſeſſionis ſuæ, Ibid.

119 Qui comederit ſanctificatũ, teneatur preciũ eius rependere, Leu. 22

120 Fructus quarti anni ſanctus ſacérque eſto, Leuit. 19.

Leges pro pauperibus

121 Pars agri vel vineæ, meſſis vindemiæque tempore intacta relinquatur

tur pauperibus,Leuit.19.

122 Idem fiat in loco oleis consito, Ibidem.

123 Obliuioni traditum pauperibus deferatur,Deut.24.

124 Quod remanserit in arboribus, relinquatur pauperi & peregrino, Ibidem,& Leuit 19.

125 Idem sit de racemis tẽpore vindemiæ prætermissis,Leuit.19.

126 Primitiæ frugum deferantur in Sanctuarij locum,Exod.23.Deut.18. *Primitiæ et decimæ.*

127 Separetur pars,quæ dicitur Teruma *4. eleuatio*, Sacerdoti, Leuit.7. & Num.15.

128 Seponatur decima prouẽtuum Leuitis, Num.18.Lenit.27.

129 Seponatur decima secunda comedenda Hierosolymis,Deut.14.26.

130 Leuitæ de decimis suis dent sacerdotibus,Num.18.& 24.

131 Separetur decima tertio quóq; anno & ſexto pauperib⁹,&c.Deu.14 & 26.

132 Cõfiteantur domino,qui offerunt decimas,Deut.26.

133 Confeſsionē recitent,quæ ſcripta eſt de primitiis,Ibid.

134 Separetur pars cõſperſionis ſacerdoti,Num.15.

125 Sinatur terra quieſcere annis ſeptimis,Leuit.25.

126 Sacer eſto annus Iubilei, qui & quinquageſimus, remiſſa agrorũ cultura & ſatione,Leuit.25.

127 Anno illo clangatur tubâ ſiue buccinâ,Ibid.

De poſſeſſionibus redimendis.

138 Tum ius eſto redimendarũ poſſeſsionum,Ibid.

139 AEdiũ in vrbe mænibus cincta intra annum redimendarum ius eſto, Leuit.25.

Numeren-

140 Numerentur anni Iubileorum per ſeptenos annos, Ibid.

141 Remittantur debita anno quoq; ſeptimo, Deut. 15.

142 Exigendi tamen ea ab externo, id eſt, Idololatra, ius eſto, Ibid.

143 Munere è quolibet animante dentur ſacerdoti armus dexter, Mandibula & Stomachus, Deut. 18.

144 Tonſionis ei dentur primitiæ, Ibidem.

145 Quæſtiones iuris & facti indicentur partim DEO, partim ſacerdoti, Leui 4.5. Deut. 17.

146 Prius iugulẽtur pecudes & aues, quàm comedantur, Deut. 12. De cibis.

147 Sanguis cerui & ſimilium belluarum, itemq; volatilium in terram fundatur, terraq; obruatur, Deut. 12. Leuit. 17.

148 Captis pullis è nido mater e-

 mittatur,

mittatur, Deut.22.

149 Animalia terrestria in esum liceant, si notas in lege assignatas habent, Deut.14. Leuit.11.

150 Item volatilia, Ibid.

151 Item aquatilia, Ibid.

152 Item locustæ, cæteraq; ancipitia, Leuit.11.

De festis iterum.

153 Sanctificentur Neomeniæ, Num.10.28.

154 Anni tantùm numerentur in cõsessu † senatus maioris, siue sãctioris·

155 Cum quiete & otio celebretur Sabbatum, Exod.23.

156 Sanctum sacrũque esto Sabbatum, Exod.20·

157 Abijciatur fermẽtatus panis die primo azymorum, Exod.12. Deut.16.

158 Prima nocte Paschæ prædicetur Exitus de ægypto & liberatio de iugo ægyptiorum, Exod.13.

† Ita appellat cõcilium sacerdotũ primorũ, cuius mentio fit Deut. 17. Aiunt autẽ hoc scitum desumptum esse, è 12.ca. Exod. et 16 Deut.

Panis

159 Panis azymus edatur nocte illa, Exod.12. Deut.16.
160 Primus dies Paschæ in quiete traducatur, Num.28. Exod.12.
161 Similiter dies eiusdem festi Septimus, Num.28.
162 Numerentur quinquaginta dies à die manipulorũ oblatorum, Leu.23.
163 Quies sit die quinquagesimo, Ibidem.
164 Item die primo mensis septimi, Ibid.
165 Decimo autem eiusdem mẽsis ieiunetur, Ibid.
166 Dies ille ieiunij quieti deputetur, Ibid.
167 Quiescatur die primo tabernaculorum, Leui.23.
168 Item die octauo, Ibid.
169 Habitetur sub tabernaculis septem totis diebus, Ibid.

Illo

170 Illo die geſtetur, manibus palmæ, treſq; aliæ fructuũ ſpecies, Ibid.

171 Primo die anni, id eſt, primo die Septẽbris clangant buccinæ, feſtũq; Tubarum celebretur, Leu. 23.

172 Detur dimidium ſicli quolibet anno pro ærario templi. Exod. 30.

173 Lex ſeruetur citra additionem vel detractionem, Deut. 12.

Corrũpit oraculũ Deuteronomij, quod intelligitur propriè de Christo.

174 † Audiatur quilibet propheta tẽpore ſuo, Deut. 18.

175 Rex de gente propria creetur, Deut. 17.

De iudicibus.

176 Obediatur curiæ ſenatus maioris, Deut. 17.

177 Abſolutio maioris partis præponatur, vbi in iudiciis Sentẽtiæ Seniorum ſunt contrariæ, Exod. 23.

178 Vbique cõſtituantur Iudices & præfecti, Deut. 16.

169 AEqualitas inter aduerſas partes

tes in iudicio citra delectũ perſonarum ſeruetur, Leui.19.

180 Teſtis, quæ nouit, teſtificetur, Exod.23. *Teſtes.*

181 Diligentiſsime explorentur teſtes, Deut.13.19.

182 Teſtes iiſdem ſint obnoxij, quæ aliis ſuo teſtimonio intentauerint, Deut.19.

183 Vitulæ cæde expietur hominis nex, Deut.21.

184 Eligantur ſex ciuitates refugij, Deut.19.

185 Dentur leuitis vrbes, in quibus ſeorſum habitent, Num.35.

186 Item ſuburbana certo ſpatio per circuitum, Ibid.

187 Idolorum & cultus & cultores dſperdantur, Deut.12.

188 Impiæ & deſertricis ciuitatis coloni interficiantur, Deut.13.

Delean-

Leges bellica

189 Deleantur 7.gentes de terra Iſraël, Deut.20.

190 Deleatur gẽs Amalech, Deu.25.

191 In ſempiternã reducantur memoriam ea, quæ in Iſraëlem commiſit Amalech, Ibid.

162 In cæteris præliis ſeruetur diſciplina, quam lex dictat, pace primùm propoſita, Deut.20.23.

193 Sacerdos ingruente cõflictu, cohortaturus ſtet ante aciem, Deut.20.

194 Extra caſtra paretur locus ad requiſita naturæ, Deut.25.

195 Paratus eſto paxillus in caſtrorũ limine, Ibid.

Leges de politica ſocietate.

196 Reſtituatur ablatum, Num.5.

197 Ad Eleemoſynam erogandam promptiſsimi ſient, Deu.15. Exod.2.1

198 Extraneo, qui fuerit peregrinorum deorũ cultor, dare liceat fœnore, Deut.15. Exod.21.

Pignus

199 Pignus Domino eodem die restituatur,Exod,21.

200 Mercenario eodem die merces rependatur, Deut.24.

201 Operarius comedere de iis possit,ad quæ operã suã locauerit,Deu.23

202 Quisq; succurrat homini vel iumẽto onere depresso,Exo.23.Deu.22.

203 Restituatur domino res amissa, Ibidem.

204 Redarguatur proximus viis prauis insistens, Leui.19.

205 Diligatur ꝓximus instar sui,Ibi.

206 Ametur peregrinꝰ,Ibi.& Deu.10

207 Pondera iusta habeãtur,Leui.19 Deut.25.

208 Sapientes honore afficiantur, Leuit.19.Deut.13.

209 Honor exhibeatur parentibus, Exod.20.

210 Vnusquisq; Patrem & Matrẽ timeat,

meat, Leuit. 19.

Leges de cõiungiis. Benedictionem confundunt cum praecepto.

211 Crescant † & multiplicentur, Gen. 1. & 9.

212 Sponsus immunis bello cum sponsa lætetur annũ vnum, Deut. 24.

213 Circuncidatur puer octauo die, Gen. 17. Leuit. 12.

214 Frater vxorem ducat fratris, ad suscitandum ipsi semen, Deut. 25.

215 Aut, vxor fratris ei ignominiæ causa calceos publicè extrahat, Ibid.

216 Qui vim puellæ intulerit, ipsam ducat in vxorem, Deut. 22.

217 Qui traduxerit vxorem suam, ne possit eam repudiare, Deut. 22.

218 Qui mulierem fefellerit, sit obnoxius legibus scriptis, Exod. 22.

219 Captiua formosa iuxta conceptas in Scriptura leges tractetur, Deu. 21.

220 Qui suspectã de pudicitia vxorem

rem habet, ſeruet ritum proditum, Num. 5.

221 Chartâ ſiue tabulis repudium detur, Deut. 2. 24.

222 Sacerdos formulam repudij ſibi præſcriptam ſeruet, Num. *Leges de pœnis.*

223 Sontes pro commerito cædantur virgis, Deut. 25.

224 Qui imprudẽter aliquem interfecerit, exulet vſq; ad mortem ſummi pontificis, Num. 35, Ioſ. 20.

225 Senatus maior interficiendi gladio, ius habeat, Exod. 21. *4 Mortis genera.*

226 Adulterio & adultera † interficiantur, Leuit. 20. *ſtrãgulentur.*

227 Crementur igni ſontiũ aliqui, Leuit. 20.

228 Lapidibus obruantur alij, Deut. 22.

229 Et hi in patibulum agantur, Deut. 21.

Ex

230 Excarnificatus iudicum decreto ipſo die ſepeliatur, Deut. 21.

Leges de Seruis. 231 Erga ſeruum Hebræum ſeruentur quæ ſcripta ſunt, Exod. 21. Deu. 15.

232 Itidem erga ſeruam Hebræam, quam herus ſibi copulauerit, Ibid.

233 Dimittaturq; libera, ni in coniugium ducitur, Exod. 21.

234 Seruus chananæus, peregrinæq; religionis perpetuam ſeruitutem ſeruiat, Exod. 21. Leuit. 25.

De Damnis 235 Qui damnum attulerit mulctâ puniatur, Exod. 21.

236 Idem eſto de iudicio damni à beſtiis profecti, Exod. 21.

237 De iudicio damni è puteo malè ſepto, Exod. 21.

238 De mulcta vel morte furis, Exod. 22.

239 De damno paſcentis, eiuſque iudicio, Ibid.

De iu-

243 De iudicio damni ab igne manantis, Exod. 22. De iudiciis.

241 De iudicio depositi, Exod. 22.

242 De iudicio locati & locantis, Exod.

243 De iudicio cõmodati, Exo. 22.

244 De iudicio rei emptæ & venditæ, Leuit. 25.

245 De iudicio rei raptæ, Leuit. 19.

246 De iudiciis hæreditatũ, Nu. 27. & 30.

247 Euadat ad ciuitates refugij, qui casu aliquem occiderit, Deut. 19.

248 Ei omnes opem ferant, aduersus illum, qui ipsum ad necem conquirit & persequitur, Ibid.

Affirmantium præceptorum finis.

Præcepta

PRAECEPTA LEGIS Mosaicæ negantia.

Iam diximus præcepta huius generis, quæ & interdicta vocari possunt, esse trecenta sexaginta quinq; , † pro numero dierum anni. Horũ ergo hæc esto nomenclatura.

Rabbinorũ alij, vt seruẽt ceptam ex humanis membris comparationem, dicunt, pro numero meatuum neruorum & venarum, quibus primaria decem membra connectuntur, Cerebrum, Cor, Hepar, Pulmo, Stomachus, Fel, Splen, Ren, Genitale, Matrix, cum adiunctis partibus.

De Deo deique religione.

1 Ne cogites alium deum esse præter me, Exod. 21. Deut. 4.

2 Ne habeas Deos alienos coram me, Exod. 20.

3 Ne conficias tibi sculptile, aut simulachrum, Ibid.

4 Neq; cõuertare ad Idola, itemq; deos

deos conflatiles, Leui. 19.
5 Ne conficiatis deos argenteos, neq; aureos, hoc eſt, vllam iſtiuſmodi formam, elegantiæ & ornamenti gratiâ, Exod. 20.
6 Ne adores Idola, neque colas, Exod. 20.
7 Ne des de tuo ſemine, id eſt, vllũ liberorum tuorum Idolo Moloch, Leuit. 18.
8 Pytho, qui Ob dicitur, & diuinus, qui ידעוני, ne conſulantur, Deut. 13. *De diuinãculis.*
9 Nemo pythonicam exerceat, Leuit. 19.
10 Neque aliam artem diuinatoriã, quæ pertinet ad Ideonim, Ibid.
11 † Ne reſpicias Idola, Deut. 4. *Hoc paulò ſubtilius colligunt è 4. Deuteronomĳ*
12 Ne erigas tibi ſtatuam, Deut. 16.
13 Neque ſculptum lapidem, Ibid.
14 Ne plantes lucum, aliquámve arborem prope altare, Ibid.

15 Per Idola iuramentum neq; præſta, neque recipe, Exod. 23.

16 Ne prodeat ex ore tuo nomẽ Idolorum, Ibid.

De Pſeudo-propheta. 17 Nemo aliquem ſollicitet ad colenda Idola, Deut 13.

18 Talis ſuaſor ne ametur, Ibid.

19 Imò vero ei ne parcatur, Ibid. & Deut 18.

20 Ne remittantur erga eum inimicitiæ, Ibid.

21 Qui ab eo fuerit deceptus, ne pro ipſo vllam rationẽ afferat, cuius cauſa poſſit euadere, Ibid.

22 Sed nec occultet eum, in criminis ipſius obtentum aliquid reticens, Ibidem.

De Idolis et eorum cultoribus. 23 Nemo abſcõdat Idolum, aliquídve, quod ad ipſum pertineat, Deut. 17.

24 Ciuitas diris deuota ne iterum ædificetur, Deut. 13.

Nemo

25 Nemo aliquid è bonis illius interuertat, Ibid.

26 Nullus ex Idolis vtilitatis aliquid capiat, Deut. 17.

27 Sed nec ex Idolorum cultoribus, Ibid.

28 Item nec è rebus quibuflibet ad Idola pertinentibus, Ibid.

29 Ne peieretur, vel nomine Idolorum vſurpato, Deut.

30 Ne ſit falſus propheta in populo, Deut. 13. Leuit. 19. *De Pſeudopropheta iterum,*

31 Ne auſcultetur, qui vaticinatur Idoli nomine, Deut. 13.

32 Ne abſtineas cæde Pſeudoprophetæ, Deut. 13. & 18.

33 Ne ambuletis in viis & ritibus Idololatrarum, Leuit. 18.

34 Ne exerceatur diuinatio lignorum fruſtulis, quæ appellatur קסם Deut. 18. *De diuinaculis iterũ.*

35 Ne auguremini, Leuit. 19.

26 Ne diuinetis, Deut. 18.

37 Ne declinetis ad Magos, Leu. 19.

38 Ne consulatis ariolos, Deut. 18.

39 Ne denique sciscitemini vllum diuinaculorum genus, Deu. 18. Leu. 19

40 Nemo consulat, vel euocet mortuos, Deut. 18.

De cultu et habitu corporis.

41 Ne induat mulier viri habitum, Deut. 22.

42 Nec è cõuerso vir fœminæ, Ibid.

43 Characteres, notę & stigmata ne inscalpantur in cute, vt moris est Idolorum cultoribus, Leuit. 19.

44 Nemo induat vestem lino lanáq; contextam, Deut. 22.

45 Ne tondeas comam in orbem Leuit. 19.

Superiorem & inferiorem maxillarũ extremitatem.

46 Ne radas † angulos barbæ, Ibid.

47 Ne incidas, neq; facias caluitium super mortuo, Deut. 14.

48 Ne in perpetuum habitato in terra AEgypti, Deut. 17.

49 Ne ſequaris cogitationes tuas et animi tui ſenſa, Num. 15. Deut. 12.

50 Ne ineas fœdus cũ ſeptem Chananeorum gentibus, Deut. 7. 17 20. *Leges bellicæ.*

51 Ne Idololatrarum miſereare, Deu. 17 & 20.

52 Ne eos ſinas tecum in terra tua commorari. Exod. 23. Deut. 7.

53 Ne ducas ipſorum filias in vxores, Exod. 34. Deut. 7.

54 Ammonitæ & Moabitæ ne ingrediantur in eccleſiam Domini, Deu. 23.

55 Ne abominêris idumeũ, Deu. 23.

56 Ne abominêris AEgyptiũ, Deu. 23

57 Ne exoptes pacem Ammonitis & Moabitis, Deut. 23.

58 Ne ſuccidas eorum arbores, cùm ciuitates eorum oppugnabis, Deu. 20

59 Ne timeas inimicos, tuos in prælio,

lio, Deut. 7. & 20.

60 Ne obliuiscâre eorum, quæ Dominus fecit Amalechitis, Deut. 23. 25.

De iuramẽto & execratione.

61 Ne blasphemetur nomẽ Dei, Qui secus fecerit, interficiatur, Leuit. 24.

62 Ne peieres Dei vsurpato nomine, Leui. 19.

63 Ne iures in vanum, Exod. 20.

64 Verbũ domini ne tentes, Deut. 6. & vlt.

65 Ne faciatis domino Deo vestro, sicuti Idolis, Deut. 12.

66 Neque destruatis ædem Sanctuarij, aut libros legis, perinde atq; templa Idolorum & libros, Ibid.

67 Ne pernoctet suspensus in patibulo, Deut. 21.

Leges de ministerio Ecclesiæ.

68 Ne summoueantur custodiæ de Sanctuario, Leuit.

69 Ne ingrediatur sacerdos omni hora in Sanctuarium, Leuit. 16.

Macula

70 Macula affectus ne intret Sāctuariū, intra velum, vel ad altare, Leu 21.
71 Multò minus ministret, Ibid.
72 Leuitæ ne sumant sibi ministeriū sacerdotum, nec contrà sacerdotes Leuitarum, Leuit. Num. 18.
73 Ebrius ne ingrediatur Sanctuarium, Leuit. 10.
74 Alienigena, quíq; non fuerit de stirpe Sacerdotum, ne ministret in Sanctuario, Num. 18.
75 Sacerdos contaminatus ne rem diuinam faciat, Leuit. 21.
76 Sacerdos, quo die à sua immūditia lotus fuerit, ne ministret, Leu. 22.
77 Idem contaminatus ne ingrediatur atrium. Leuit. 21.
78 Sed nec in cœtum Leuitarū prodeat, Ibid.
79 Ne ædificetur altare è lapidibus cæsis, Exod. 20.

Ne ascen-

80 Ne ascendatur ad altare gradibus, Ibid.
81 Ne deficiat ignis in altari, Leui. 6.
82 Ne incendatur holocaustum, vlla ve alia victima, sed nec Thymiama alterius cōpositionis, quàm prȩscriptæ, in altari aureo, Exod. 30.
83 Ne imitemini confectionē sancti olei, Ibid.
84 Vectes ne extrahātur de arcæ circulis, Exod. 25.
85 Ne vngatur extraneus oleo sancto, Exod. 30.
86 Rationale siue Oraculū ne separetur de superhumerali siue Ephod, ministerij tempore, Exod. 28.
87 Foramen interulæ summi Sacerdotis, Item alij amictus Sacerdotales neque dissuantur, neque scindantur, Exod. 28. 29.
Cauenda in Sacrificiis. 88 Ne offeratur holocaustum quouis

uis loco, Deut. 12.
89 Ne immolentur conſecrata extra locum dominico cultui deſtinatum, Leuit. 17.
90 Vitiata ad altare neque cõſecrentur, Leuit. 22.
91 Neque mactentur, Ibid.
92 Sanguis victimarum maculatarũ ne fundatur in altari, Ibid.
93 Inteſtina earundem ne crementur, Ibid.
94 Animal affectum macula incurabili ne offeratur in ſacrificiũ, Leuit. 22
95 Idem ne per manũ quidem gentilis offeratur, Ibid.
96 Ne de induſtria maculẽtur conſecrata, Leuit. 22.
97 Fermentum & mel ne adoleantur, Leuit. 2. & 23.
98 Ne fiat oblatio abſq; ſale. Leu. 2
99 Ne offeratur merces proſtibuli,
nec

nec precium canis, siue animal commutatum pro cane, Deut. 23.
100 Ne immoletur bestia, eodem die, Leuit. 22.
101 Quo catulus eius, Ibid.
102 Ne ponatur oleum oliuarum in oblatione pro peccato, Leuit. 5.
103 Sed nec in oblatione Zelotypiæ, Num 5.
104 Oleum oliuarum ne mittatur super vllam auem, Num.
105 Ne ponatur thus super hostia pro peccato, Leuit. 5.
106 Ne cõmutentur cõsecrata præstantiora cum deterioribus, nec è diuerso. Leuit. 27.
107 Ne commutentur cõsecrata diuersarũ oblationum inter se, Leu. 27.
108 Ne redimatur primogenitũ bestiæ mundæ, Num. 18.
109 Ne vendatur decima bestiarum,

rum,Ibid.

110 Ne væneat ager excommunicatus, Leuit.

111 Idem ne redimatur,Ibid.

112 Auis in ſacrificio ne ſic diſcerpatur, quin caput corpori hæreat, Leuit.1.

113 Nemo vtatur in ſuos vſus ſanctificatis,Exod.30.Deut.15.

114 Ne ares cum primogenito bouis tui, &c. Deut.15.

115 Ne edantur carnes ſanctificatæ, quæ relictæ fuerint vſque ad mane, Exod.29. *De eſu ſacrorum.*

116 Ne comedas primogenita ouiũ tuarum,Num.18.

117 Ne immoletur agnus Paſchalis, antequam fermentatum abiiciatur, Exo.34.

118 Nihil è membrìs ipſius agni relinquatur,Ibid.

Sed

119 Sed nec aliquid è carnibus, Ibid. Deut. 16.

120 Nihil remaneat ex adipe ipsius iu diem tertium, Exod. 23.

121 Nihil sit reliquum è carne agni secundi Paschalis, ipso mane, Num. 9.

122 Nihil quoque de carne pacificorum ad ipsum vsque manè supersit, Deut. 16.

123 Ne frangatur os primi agni Paschæ, Exod. 12.

124 Sed nec secundi, Num. 9.

125 Caro agni Paschalis ne importetur in aliam domum, vel contubernium, Exod. 12.

126 Ne remaneat aliquid de fermẽto, Ibid. & Leuit.

127 Pascha ne comedatur vel crudum, vel elixatum, Exod. 12.

128 Alienigena eo ne vescatur, Ibid.

129 Sed nec Hebræus Apostata, ido-

lorũq;

lorumq; cultor, Ibid.

130 Contaminati ne vescantur cõsecratis, Leuit. 22.

131 Ne † comedãtur cõsecrata, quæ aliquid contaminatũ attigerint, Leu. 7

Præceptũ è 7. Leu. trahitur à simi li.

132 Sed nec eorum reliquiæ, Ibid.

133 Contaminata ne edantur, Leu. 7

134 Extern⁹ ne edat Teruma, Leu. 22

135 Sed nec inquilinus Sacerdotis,

136 Sed nec eius domesticus, Ibid.

137 Contaminatus ne eo quoq; esu vtatur, Ibid.

138 Filia Sacerdotis alicui elocata, res consecratas ne gustet, Leuit. 22.

139 Sacrificium pro Sacerdote ne edatur, Leuit. 6.

140 Carnes hostiæ pro peccato ne edantur, Ibid.

141 Ne comedantur victimæ consecratæ, quæ dedita opera commaculatæ fuerint, Leuit. 22.

142 Nemo veſcatur decima ſecũda panis extra murũ Hieruſalem. Deu. 12.

Decima prima, quæ destinabatur Leuitis, Secũda, quæ ſe ponebatur ad epulãdũ cũ domeſticis & pauperibus, Deut. 26.

143 Item decima ſecunda vini, Ibid.

144 Item decima ſecunda olei, Ibid.

145 Item primogenito integro & perfecto, Ibid.

146 Sacerdotes ne edant hoſtiã pro peccato extra atriũ Sanctuarij, Deu. 21

147 Sed nec hoſtiã pro delicto, Ibid.

148 Ne edantur carnes holocauſti, Deut. 12.

149 Ne edantur carnes conſecratæ antequã effundatur ſanguis, Deut, 21.

150 Alienigena ne deguſtet conſecrata, Leuit. 22.

151 Ne comedat ſacerdos primitias, priuſquam importentur in atrium, Deut. 12. & 18.

152 Ne comedatur decima ſecunda cum immunditia, in Hieruſalem, antequam redimatur, Deut. 26.

Ne co-

153 Ne comedatur Decima ſecunda in luctu.i.die mortis parentum, Ibid.

154 Ne expẽdatur pretium decimæ ſecundæ in vſus funeris, ſed cibi & potus, Deut. 26.

155 Fructus nondum decimatus ne comedatur, Leuit. 22. 23.

156 Ne præponatur † Teruma primitiis, nec decima prima Terumæ, nec decima ſecunda primæ, ſed ordine ſeponãtur primùm primitiæ, deinde Teruma, tum decima prima, denique ſecunda, Exod. 22.

Primitiæ ſimpliciter erãt frugum & animalium. Teruma autem aliarũ rerũ, vt panis, auri, q. ἀνάθημα.

157 Ne differas vota reddere, Leu. 23

158 Ne aſcendas ad feſta ſolennia abſque oblatione, Exod. 23. Deut. 16.

159 Nemo tranſgrediatur ea, ad quę ſeſe obſtrinxit, Num. 30.

160 Ne ducat Sacerdos ſcortum in matrimonium, Leuit. 21.

161 Nec repudiatam, Ibid.

Cauẽda Sacerdotibus & Leuitis.

162 Nec vitiatam, Ibid.

163 Sed nec viduam, modò fuerit sacerdos summus, Ibid.

164 Sacerdos ne intret Sanctuarium vestibus laceratis, Leuit. 21.

Noster interpres, caput suum nō disco operiat.

165 ✝ Sed nec capillis malè cōpositis & grādioribus, qui scilicet nō fuerint singulis octonis diebus detonsi, Leuit. 21.

166 Summus pontifex ne exeat atriū cultus diuini tempore, Leuit.

167 Ne cōtaminetur pontifex maximus alienorum mortuorum funere, Leuit. 21.

168 Sed nec propinquorum, Ibid.

169 Idem ne ingrediatur domū, vbi iacet cadauer, Ibid.

170 Tribus leuina ne habeat sortitionem in terra, Leuit. 25.

171 Sed nec accipiat partem spoliorum, cum in terram intrauerit, Ibid.

172 Ne ſecentur crines in funeribus, Deut. 14.

173 Nemo edat belluam immundam, Leuit. 11. Deut. 14. *De delect ciborum.*

174 Nec piſcem immundum, Ibid.

175 Nec immundã volucrem, Ibid.

179 Nec reptile alatũ gradiens quatuor pedibus, vt apem, &c. Ibid.

177 Nec quadrupes, quod graditur manibus, Ibid.

178 Nec reptile cuiuſcunque generis, Ibid.

169 Nec vermes è fructibus enaſcẽtes, in aëremq; ſubuolantes, Ibid.

180 Nec aquatilia carentia pinnis & ſquammis, Ibid.

181 Ne comedant vllam morticinij carnem, Deu. 14. Exo. 22.

182 Ne veſcantur beſtia in agro diſcerpta, Exod. 22.

183 Nec membro animalis adhuc

viuentis, Gen.9.
184 Nec neruo fœmoris, Gen.32.
Excipiunt sanguinem piscium. 185 Nec † sanguine, Leuit.7.
186 Nec aruina, siue adipe bouis, ouis, capræ, &c. spōte separabili, Leu.7
187 Ne comedāt carnem cum lacte, Exod.23.
188 Ne coquant carnem lacte matris, Exod.23.
189 Ne edant carnes animantis lapidibus strati, Exod.21.
190 Ne gustent panē nouitium ante Pascha, Leuit.23.
191 Nec grana igni torrefacta, & manuum perfrictione decorticata. Ibid.
192 Sed nec pultes è granis pilo, mola, aliove modo comminutis, Ibid.
193 Ne comedant fructum arborū nouellarum tribus primis, Leuit.19.
194 Ne manducetur sementis viti permixta, Leuit.23

Sed

195 Sed nec vinum inde expreſſum, Ibidem.

196 Sed nec ſic edant & bibant qui comeſſationi & crapulæ indulgent, Deut.

197 Ne quicquam guſtent die expiationum, Leuit 23.

198 Ne guſtent fermentum in paſchate, Exod. 13.

199 Imo vero neque rem fermentato commixtam, Exod. 12.

200 Idq; ab ipſo meridie, Deu. 16.

201 Sed nec appareat ab illo tempore fermentatum, Ibid.

202 Ne in domibus quidem, Ibid.

203 In domibus ante abſolutum paſcha fermentum ne inueniatur, Ibidē, Exod. 12.

204 Nazareus neque vinum neq; aliquid è vite bibat, Num. 6. *Nazareatus.*

205 Nec edat vuas, Ibid.

206 Etiamſi paſſæ ſiccæque fuerint, Ibidem.

207 Ne edat earum corticem, Ibid.

208 Neque acinos,Ibid.

209 Ne contaminetur ſuper mortuo,Ibid.

210 Neque ingrediatur domũ, vbi iacuerit mortuus,Ibid.

211 Ne tondeat crines, Ibid.

e agris. 212 Ager totus ne metatur,Leui. 19

213 Ne recolligantur ſpicæ remanentes,Ibid.

214 Eadem ratio racemorum in viti remanentium,Ibid.

215 Manipulus obliuione derelictus ne recolligatur,Deut.24.

216 Ne ſeminentur vnà in aruis ſemina diuerſorũ generum,Deut.22.

217 Diuerſa quoque in vineis ne ſerantur, Ibid.

218 Ne committantur diuerſa genera

ra animalium, Leuit. 19.
219 Diuerſæ animalium ſpecies ne arent ſimul, Deut. 22.
220 Ne alligetur os bouis triturantis, Deut. 25.
221 Ne colatur tellus anno ſeptimo, Leuit. 25.
222 Neque vinea, Ibid.
223 Ne metātur fructus aruorum & vinearum eodem anno, Leuit. 25.
224 Ne carpantur fructus arborum eiuſdem anni ſeptimi, Ibid.
225 Anno Iubilei neq; aretur, Leu. 25
226 Neque metatur, Ibid.
227 Neq; fructus colligantur, Ibid.
228 Ne vendantur poſſeſſiones vel agri in terra Iſraël in perpetuum, ſed Iubilei anno ad priſtinum poſſeſſorem reuertantur, Leuit. 25. *De poſſeſſionibus.*
229 Ne commutentur cum aliis poſſeſſiones Leuitarum, Ibid.

De officiis charitatis. 230 Ne derelinquãtur Leuitę, Deu. 12

221 Ne exigãtur debita septimo anno, Deut. 15.

232 Ne desinas dare mutuũ pauperi, quòd instet annus septimus, Deu. 15.

233 Ne obdurescito, quin benefacias pauperi, Deut. 15. & 24.

De seruis 234 Hebræum seruum vel ancillam ne dimittito vacuos, Deut. 15.

De mutuis & vsuris. 325 Ne exigito mutuum à debitore quem non esse soluendo intellexeris, Exod. 22.

236 Fœnore, néque des, Leuit. 25.

237 Neq; accipias, Deut. 15. Exo. 23.

238 Nemo sit medius inter dantem fœnore & accipientem, Exo. 22.

289 Nullus fiat fideiussor vel testis inter eos, Ibid.

240 Ne remaneat merces mercenarij apud aliquem in crastinũ, Deu. 24.

De pignoribus. 241 Ne accipiatur pignus à debito-

re

re per vim, Deut. 24.

242 Neque retineatur cùm ipsi fuerit necessarium, ibid.

243 Pignus ne accipiatur à vidua, Ibidem.

244 Ne pignori accipiantur res ad victum necessariæ, ibid.

245 Ne pignerêris molas, ibid.

246 Ne fureris homines, Exod. 20. & Deut. 24. *De furtis.*

247 Ne fureris pecuniam, Leuit. 19.

248 Ne aliquid rapias vel depredêris, ibidem.

249 Ne transferas terminos, Deu. 19

250 Ne peierato pro pecunia apud te deposita, Leuit. 19. *De fraudibus.*

251 Ne decipias proximum emẽdo vel vendendo, Leuit. 25.

252 Neque fallas eum verbo, ibid.

253 Peregrinum neq; verbo, EXO. 22

254 Neque mercãdo decipias, ibid.

255 Ne opprimas proximum, Leu. 19

256 Neq; ei pecuniam ipſius deneges, ibid.

De ſeruis iterum.

257 Ne reſtituatur domino ſeruus, qui euaſerit in terrã tuam, Deu. 16. 23

258 Ne ſeducatur talis ſeruus, Exo.

259 Ne affligite orphanũ & viduam, Exod. 22.

260 Ne talem ſeruitutem ſeruiat Hebræus, qualem Chananeus, Leuit. 25.

261 Ne venumdẽt ſeruum Hebræũ perinde atque alium, Leuit. 25.

262 Ne eum ſibi ſeruire cogãt, ibid.

263 Ne dimittant ſeruum externum pro eo qui ſe vendidit, Exod.

264 Ne vendant alteri ſeruam Hebræam, Exod. 21.

265 Ne ſubducant ei neceſſaria, vt pote victum, veſtitũ ac coïtum, ibid.

266 Captiuam elegantem ne venũdent, Deut. 21.

Ne op-

267 Ne opprimatur quasi serua. ibi.

268 Nemo concupiscat rem proximi, Exod 20. De re aliena.

269 Ne gustent operæ de fructu, qui adhuc est in arbore vel in canna, Deut.23. Leuit.19.

270 Ne immittas falcem in messem alterius, Deut.23.

271 Ne carpant operæ fructum aliũ quàm quem tunc edent, ibid.

272 Rẽ amissam nemo celet, Leu.22.

273 Nemo iumentum sub onere deserat, Deut.22.

274 Mẽsuram & Stateram iniquam nemo habeat, Deut.25.

275 Sed nec duas mensuras, quarum vna sit minor altera, ibid.

276 Iudicium iniustum ne feratur, Leuit.19. De Iudiciis

277 Iudex ne recipiat preciũ vel munera, Num.35. Deut.16.

ne honore

278 Ne honore afficiat potentiores, in iudicio, Deut. 11. Leu. 19.

279 Iudex ne metuat prauum hominem, Deut. 19.

280 Ne misereatur pauperis in iudicio, Exod. 23. Leuit. 19.

281 Ne peruertat iudicium hominis improbi, Deut.

282 Ne misereatur eius, qui damna dedit multa, Deut.

283 Ne peruertat iudicium peregrini & pupilli, Deut. 24.

284 Ne audiat patronum vnum nisi præsente aduersario, Exod.

285 Ne sequatur maiorẽ partem in damnatione capitis, Exod. 23.

286 Nemo testificetur, vbi iam falsũ testimonium dixerit, Exod.

287 Nemo designetur iudex, nisi teneat legis sententiam, Exod. 18.

288 Nemo falsum testimonium di-

cat

cat contra proximum,Exod.20.

289 Impius ne dicat teſtimonium, Exod.23. *Infamis.*

290 + Sed nec coniunctus ſanguinis neceſſitudine,Deut.24. *Noſtri locũ Deut.paulò aliter interpretantur.*

291 Ne pronuntietur ſententia è teſtimonio vnius,Deut,13.& 19.

292 Innocẽs ne interficiatur,EXO.23.

293 Ne ius dicatur è coniecturis, Exod.

294 Iuſtum non interficies,Exo.23.

295 In iudicio capitis idem ne ſit iudex & teſtis,Ibid·NUM.

296 Ne interficiatur reus mortis,niſi damnatus à republica vel ſenatu, NUM 25.

297 Nemo miſereatur inſidiatoris, Deut.19.

298 Ne calumniam ſtruant oppreſſo,NUM. LEuit.19.

299 Ne accipiant precium, à ſonte

neci

neci obnoxio. Num.35.

300 Sed nec ab illo, qui debet exulare in ciuitate aſylo deſtinata, Ibid.

301 Nemo ſtet contra ſanguinem proximi, Leuit.19.

302 Nemo ponat offendiculum ante ignorantem, Ibid.

303 Sed nec ante cæcum, Ibid.

304 Nullus pluribus plagis cædatur, quàm quæ lege præſcribuntur, Deut.25.

De legibus charitatis. 305 Nemo ſit ſuſurro & clādeſtinus calumniator, Leuit.19.

306 Quiſquam fratrem neque odio habeat, Ibid.

307 Neque rubore ſuffundat, Ibid.

308 Neque de eo vltionem ſumat, Ibidem.

309 Neq; inimicitias ei ſeruet, Ibid.

310 Nemo comprehendat matrem cum pullis, Deut.22.

Ne ton-

311 Ne tondeantur crines ſcabioſi, Leuit.13.

312 Ne abradãtur ſigna lepræ, ibid.

313 Neq; colatur, neque ſeratur locus, in quo cæſa fuerit vitula, Deut.24.

314 Sponſus ne teneatur primo anno ad ea, ad quæ populus, Deut.24.

315 Magus ne in vita conſeruetur, Exod.22.

316 Nemo ſeſe opponat decretis ſanctioris ſenatus, Deut.17.

317 Præceptis legis neque addatur, Deut.4.12.

318 Neque detrahatur, Ibid.

319 Iudici ne maledicatur, Exod.22.

320 Sed nec cæteris, ibid.

321 Ne maledicas ſurdo, Leuit.19.

322 Ne maledicat filius patri, aut matri, alioquin interficiatur, Exo.21.

323 Nemo feriat patrem aut matrẽ, alioqui, &c. ibid.

Principi

324 Principi populi tui ne maledixeris, Ibid.

De festorũ celebratione.

325 Nullum opus geratur in sabbato, Exod. 35.

326 Nullum seruile primo die Paschæ fiat, Leuit. 23.

327 Et septimo, ibid.

328 Nullũ prætereà seruile die Pẽtecostes, Exod.

329 Et die primo, itemque decimo quinto mensis septimi, Leuit. 23.

330 Et die Tabernaculorum primo, Ibid.

331 Itemq; octauo, ibid.

332 Nihil planè fiat die expiationum, Leuit. 23.

De coitibus nefandis.

333 Ne reueles turpitudinem matris, Leuit. 18.

334 Neque nouercæ, ibid.

335 Neque Sororis, ibid.

336 Neq; amitæ, & auiæ, ibid.

Neq; neptis,

337 Neque neptis, siue illa nata sit è filio, Ibid.

338 Siue è filia tua, ibid.

339 Neque priuignæ, ibid.

340 Neque filiæ priuigni, Ibid.

341 Neque patruæ, ibid.

342 Neque materteræ, ibid.

343 Neque vxoris patrui, ibid.

344 Neque nurus, ibid.

345 Neque fratriæ, ibid.

346 Neque Sororiæ, ibid.

347 Neque mulieris menses suos patientis, Leuit.

348 Neq; mulieris coniugatæ. Leu.

349 Nemo coëat cum iumento, Leuit. 18.

350 Neque cum masculo, ibid.

351 Nemo reuelet turpitudinem patris, Ibid.

352 Neque patrui, ibid.

353 Sed nec committat eorum ali-

quid, quibus poſſit trahi in adulteriũ inceſtum, & aliquid ſimile, tametſi ea non exequatur, Leuit.
354 Nulla nubat ſpurio, Leuit.
355 Spurius ne ingrediatur eccleſiá Domini, Deut. 23.
356 Ne ſit meretrix è filiabus Iſraël, Deut. 23.
357 Qui ſemel aliquam repudiauerit, ne eam ducat in vxorem, etiã marito mortuo, Deut. 24.
358 Vxor fratris abſq; prole defuncti, nę nubat alteri, quàm fratri ſuperſtiti, Deut. 25.
259 Raptor ne dormiat cum rapta, Leuit.
360 Ne dimittat vxorem ſuam, qui eam falſo traduxerit, Leuit.
361 Ne euirent maſculum cuiuſcunque ſpeciëi, Leuit.
362 Eunuchus ne matrimonium ineat,

eat.Leuit.

363 Ne creetur Rex, vel Magiſtratus, qui ſit alienigena, Deut. 17. De Rege.

364 Ne multiplicet Rex equos, vel vxorem, Ibid.

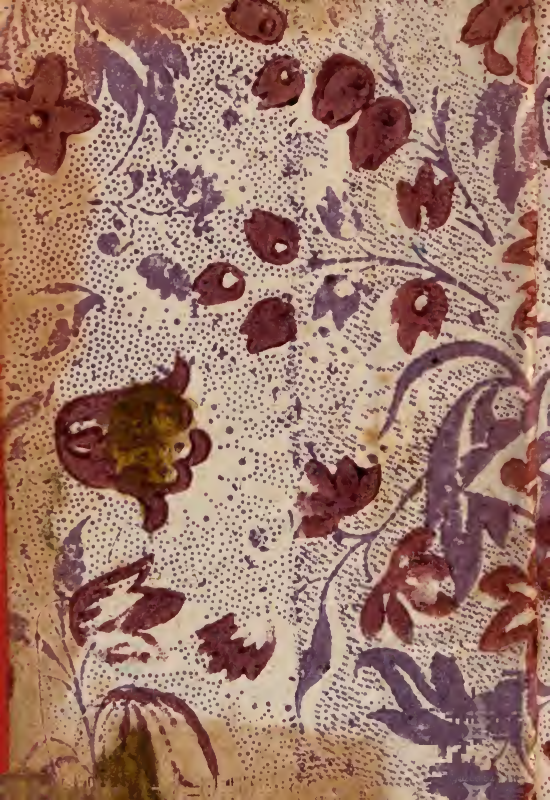
365 Ne coaceruet aurũ aut argentum, Ibid.

Præceptorum Moſaicorum Finis, ex interpretatione G. Genebrardi Theologi Pariſienſis.

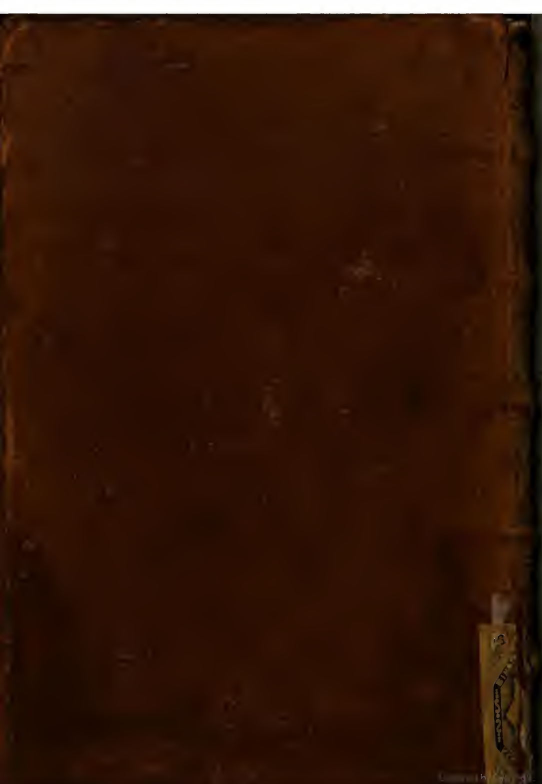
Deo laus, honor, & gloria.

Digitized by Google